1909 № 2874
KT 1416
215630
336

حفظ الصحت مجموعه‌سی

٦ نچی کتاب

برنچی یاردم

أکسزدن بولغان آورولرغه، دوکتور کیلوب
یتکانچی دوا ایتونك طریقلری

Библиотека Института Востоковедения Академии Наук СССР
Центральная научная библиотека КазНЦ РАН Лобачевского, 2/31

مرتبه‌سی :
طبیبه خاتون

مترجمی :
س. سونچه‌له‌ی

بهاسی ٧ تین.

کتابنك هر حقوقی صاحب و ناشرلرینه عائددر.

صاحب و ناشرلری :

احمدگرای حسینی وشرکاسی

Лито-Типографія И. Н. Харитонова Казань, 1909г.

98

Ki 1416

215630

حفظ الصحت مجموعه‌سی

٦ نچی کتاب

برنچی یاردم

آگسزدن بولغان آورولرغه، دوکتور کیلوب یتکانچی دوا ایتونك طریقلری.

مرتبه‌سی: طبیبه خاتون.

مترجمه‌ی: س. سونچه‌له‌ی.

Центральная научная библиотека КазНЦ РАН Лобачевского, 2/31

№ 215630

Библиотека Института Востоковедения Академии Наук СССР

ПЕЧАТЬ АЗІАТСКАГО МУЗЕУМА. SIG. MUS. ASIAT. C. P.BURG.

کتابنك هر حقوقی صاحب و ناشرلرینه عائدر.

صاحب و ناشرلری:

احمدگرای حسنی و شرکاسی

Лито-Типографія И. Н. Харитонова Казань, соб. домъ
1909.

215630

سوز باشی.

آدمنك طورمشنده تورلی وقتده تورلیچه: اوطدن، صالقوندن، صودن، یاشن صوغودن هم هرتورلی آغولی نه‌رسه‌لردن: زهرلی آشدن، میشایاقدن، ایسرتکچدن زهرله‌نوب، آکسزدن تورلی آوروولر اوچری. خصوصا آول طورمشنده آوروولردن صاقلانو هم آنلردن قوطلو چیتندر. آول بیرلرنده آوروولرغه یاردم ایتو دیسه‌ك ــ بیك سیره‌ك طابلا؛ چونکه آنده هروقت دوکتور بایسه فیلدشر بولوب طورمی؛ توگل دوکتورلر بولورغه، حتی بتون آولده، بر آوروغه صابشقان کشینی شول آورودن نیچك قوتقارو چاره‌سینی باوچی کشیده بوله‌بدر.

اگر کشیگه کچکنه گنه بولسه‌ده بر هلاکت، آوروکیلسه هیچ برتجربه‌سز کشیلر، یاردم ایتکان بولوب برسی برتورلی ایکنچی‌سی ایکنچی‌تورلی کیکاش بیره‌لر. آنلرنك بلوربلمه‌س بیرگان کیکاشلری بلن بعض وقت آوروغه ضررغنه بولوب آنك آوروینك کوچه‌یوینه گنه سبب بولالر.

بر اویلاغانده، کشینی ئولمدن یایسه ایمگانودن قوتقارورغه سببچی بولورغه ممکن. بونك اوچون وقتی برلن کیره‌ك قدر، بیرینه بیتکروب آکاهیچ برضرری کیترمیچه یاردم ایته‌رگه گنه کیره‌ك.

منه بو کتابده آڭسزدن واقع بولا طورغان آدروالردن برکشینی قوتقارور اوچون ذوکتور بولماغانده نیندی بگل چاره‌لر بله‌ن نیچك یاردم ایتو کیره‌کلگی حقنده یازلمشدر .

۱ — هوش کیتو.

سببلری: بعض بر کشینك آڭی، عقلی کیتوب یغلا؛ آنی هوش کیتو دیب ئه‌یته‌لر. هوش کیتو یگل درجه‌ده بولسه کشی اوزندن اوزی آینی، اما آور درجه‌ده بولسه ، اول ئولگان کشی شیکللوك، آنی هیچ بر حرکتکه کیتروب بولمی. اول هوش کیتونی یالغان ئولم دیبده ئه‌یته‌لر. هوش کیتو، آدمده قورقودن، آرتق شادلانودن ، اسسیلکدن هم باشقه آورولردن بولا.

علامتلری: هوشی کیتکان کشی قالطری، یوزی آغارا، باشی ئه‌یله‌نه، قول آیاغی صوونا هم آخردن حالی بتوب یغلا. هوشی کیتکان کشی سلکله آلمیچی هیچ بر حرکتسز یاتا. بعض وقت اول اوزینك نی حالده ایدیکنی سیزمه‌ده لکن بر نه‌رسه‌ده کورمی ایشتمی هم سلکنه‌ده آلمی، توسی آغاروب یوره‌گی آقرنغنه تیبه. سلامت کشیگه قاراغانده صولش آلوویده آزراق بولا. اوزاق وقت هوش کیتوب یاطو بیك سیره‌ك بولا. شوندی هوشی کیتو چیلر بارکه، هوشی کیته‌ده یغلوب

بر آز یاطوب، اوزندن اوزی آینوب سلامتله‌نوب طوروب کیته.

دوا قیلو: هوشی کیتوب یغلغان کشینی دوا قیلغانده ایك اول آنك اوچون یاخشی هوا کیره‌ك بولغانقه اسسی ، برکو، ناچار ایسلی یورطدن آنی طشقه چغاروب باشی آستینه بر نه‌رسه قویمیچه، بلکه باشینی آیاقلرندن توبه‌نره‌ك ایتوب آرقه اوسنینه یاطقرورغه کیره‌ك هم صولشنی کوبره‌ك، تیره‌نره‌ك صولاسون اوچون کییملرینی چیشندروب، باشندن بورکینی آلوب، بیلباوی، پوطاسی بولسه آنی چیشه‌رگه کیره‌ك. بعض بر هوشی کیتکان کشینی چیشندرو برلن اول آینی. اگرده چیشندرو گنه فایده بیرمه‌سه، آینونماسه بورنینه قل یایسه قلم طقوب قطقلارغه یایسه یانغان قلم ایسینی ایسنه‌تورگه هم نیشاطرنی اسپیرت ایسنه‌تورگه کیره‌ك. آندن صوك یوزینی، باشینی، کوکره‌گینی صو برلن یووب قوللرینی آیاقلرینی صو برلن یایسه آراقی برلن اشقورغه کیره‌ك. اگرده شونك برلن آینوب عقلینه کیلسه، آکا تیزوك اورننن طرورغه ایرك بیرمیچه حال کرتور اوچون بر آز ایسرتکچ اچرورگه تییش.

۲ — هوش کیتوب اوزاق وقت یاطو.

سببلری: اوزاق وقت هوش کیتوب یاطو، صوغه باطقاندن، صالقونغه

طوكغاندن، موینی یب ایله بوولوب بر آز طورغاندن صوك هم باشن صوقغاچ بولا .

علامتلری :اوشبو ئه‌یتكان صورتده هوشی كیتكان كشی بتونله‌ی ئولاك شیكللی یوزی، ته‌نی آغاروب كوگاره‌هم صالقونایا، هیچ بر نه‌رسه بلمیچه یاطا. بو حالتده اشنی بیك صاقلانوبقنه آفرنلق برلن اشله‌رگه كیره‌ك ؛ ایك اول آنك ئولیمی، تریمی ایكانینی بلورگه كیره‌ك. آنی بلور اوچون :

١) تری كشی صولش آلغانغه ، آنك صولش آلووینی آلماوینی بلور اوچون صولش آلودن كوكره‌گینك كوته‌رلوو‌ینی قارارغه كیره‌ك. لكن اونوطلماسون، بعض بر هوشسز كشینك برده بلنمه‌سلك درجه‌ده آفرن صولو آلغانغه، كوكره‌گی كوته‌رلمی. آلایده بولماسه ، آنك آغزی طوغروسینه كوزگی پایسه بر جون طوتارغه كیره‌ك . اگر صولو آلسه كوزگی تیرله‌ر ، جون حركتله‌نور.

٢) تری كشینك یوره‌گی همان تیبوب طورغانغه ، آنك یوره‌گینك تیبووینی بلور اوچون كوكره‌گینك صول یاغینه قلاقنی قویوب طكلاب قارارغه كیره‌ك . موین طامرینك صوغووینی قارارغه‌ده ممكن، چونكه تری كشینك اول‌طامرینده تیبه‌در .

هوشی كیتكان كشینك، یوره‌گینك سیكرووی بیك آفرن

بولغانغه ، بعض وقت سیكرووینی سیكرمه‌وینی بلوب بولمی. شونك اوچون آنك كوكره‌گی اوستینه صو برلن طولو بر استاكان قویوب طوتارغه كیره‌ك. اگرده استاكانده‌غی صو سلكنسه، آنك یوره‌گینك سیكرووی بلنور . بو ئه‌یتلگانلرنك بر سیده فایده بیرمه‌سه ایكنچی بر تورلی چاره‌لر ازله‌رگه كیره‌ك.

٣) هوشسز كشینك بر بارماغینی بیك قصوب یب ایله به‌یله‌رگه كیره‌ك . اگرده به‌یله‌گاچ بارماغینك باشینه قان جییلوب كوگارسه، آنك قانی بوزولمیچه صوونمیچه اوزینك تری ایدیگی بلنور .

٤) پایسه آنك بر طامربنی یارورغه كیره‌ك . یارغاچ آندن قان آقسه ، آنك ئولمه‌گانلگی بلنور.

٥) هوشسز كشینك ته‌نی بوزولا باشلاسه، آنك ئولگانلگی بلنسه‌ده، یاردمسز تاشلامیچه، بعض بر هوشی كیتكان كشیلر ٢–٣ ساعتكه بعض برسی ٦ ساعتكه قدر ترلمیچه طوروبده صوكندن ترلوچیلر بولغانغه ٦ ساعت چاماسی یاننده كیتمیچه آنی نیچكده بولسه ترلدرورگه‌طرشوب‌تورلی چاره‌لر ازله‌رگه تیبش.

دواقیلو : هوشی كیتكان كشینی ناچار هوالی بیرده ، اسسیده طوتارغه‌یاراماغان شیكللی، آنك یانینه ٢–٣كشیدن آرتق جییلورغه‌ده یارامی . آنی آفرنغنه ، بر بیرینه‌ده

ضرر کیتر میچه، یاطقروب، باشدن آیاق کییملرینی چیشندروب تیز گنه صوکنا آلوب (صالام، پچه‌نده یاری) ته‌نینی اسپیرت یایسه آرافی برلن بیك قاطی اشقورغه کیره‌ك. قصقه‌سی غنه نیچوك بولسه‌ده آنك ته‌نینك تیز گنه قزوب قزارووی اوچون طرشورغه کیره‌ك، هم‌ته‌نینی اشقوغاچ نیچکده آنی کوچلب بولسه‌ده، توچکرتورگه‌نییش. توچکرتور اوچون بورنینه قل‌طقوب، یانغان‌قلم (قاز، کورکه‌قلمی) نك ایسینی ایسنه‌تورگه یایسه اسپیرت، آچی سرکه ایسنه‌تورگه کیره‌ك. (بوروننه‌مه‌کی‌سی ایسنه‌تورگه‌ده یاری.) اگرده بو ئه‌یتلگان چاره‌لر برلنده هوشسزنی آینوتوب ترلتوب بولماسه باشقه تورلی چاره برلن آنك اچینه نیچکده‌هوا کرتورگه طرشوب، منه اوشبو طریقچه اشلرگه کیره‌ك: هوشی کیتکان کشینی باشدن آیاق چیشندروب یالانغاچ‌قالدروب ایده‌نگه‌منده‌رسز چالقان یاطقرورغه کیره‌ك. بوندن‌صوك آغزینی آچوب‌صولش آلورغه آنصات بولسون اوچون تلینی طارتوب چقاروب، کیری کرمه‌سون اوچون آنی آستقی ایرنی اوستینه یاطقروب سولگی برلن به‌یلرگه یایسه بر کشی طوتوب‌طوررورغه کیره‌ك. ایکنچی کشی آنك باشی طوغروسینه چوگه‌لب اوطروب آورونك بله‌کلرندن (قوللرندن) طوتوب، اوزینه تایاطارتوب آورونك باشینه قدر ینکرگاچ آورونك کوکره‌گی کیکایوب هوانی اچکه

صووررور. آندن صوك آنك قوللرینی کیری ییبه‌روب قابرغالرینه یاطقروب قصار، اما اوچنچی کشی آورونك اچینی اشقوب اوغالاب طورسه، آنك کوکره‌گندن هوا کیری چقار. منه شولای ایتوب بر نیچه مرتبه ایرنمیچه آنی، تری کشی شیکللی صولاب هوانی بر آلوب، صووروب، بر ییبه‌روب طورورغه مجبور ایتوب قوللرینی تارتقالارغه کیره‌ك. اگرده هوشسز بو اشلردن صوك صولش آلوب ییبه‌رسه، آنی شول کوینچه قالدرمیچه، ته‌نینی همان اشقوب بورنینه اسپیرت یا که آق‌سرکه ایسنه‌توب آنك صولش آلزوینی طوقتاتماسقه طرشورغه کیره‌ك. اگرده هوشسز، تری کشیلر شیکللوك صولش آلا باشلاسه آنی یاطقروب اوستینه جلی یورغانلر یابوب بر آزغنه ایسرتکچ یایسه چای، متروشکه قایناتوب اچروب تیرله‌تورگه هم یوقلارغه طنچلق بیرورگه کیره‌ك.

٣ — یاڭا طوغان بالانك هوشی کیتووی.

سببلری: یاڭا طوغان بالانك هوشی کیتووی آنادن مشقت، آوورلق برلن طوغاندن بولا.

علامتلری: آنادن بالالر بعض وقت ئولوب طووالر اول بالانك ته‌نی کوك بولا. اوزی قچقرمی، یغلامی هم صولش

ده آلمی . بوندی بالانی ئولك دیب اویلارغه یارامی، چونکه اول تری . لکن آنادن آورلق برلن طوغانغه، فوّنی بتوب هوشی گنه کیتکان بولا . آندی بالالرنی ترلدرو بیك یـګل.

دوا قیلو : دوا قیلغانده‌ایك اول بالانك بورنینی آغزینی بارماق‌برلن یا‌بسه‌قلم‌جونی برلن‌یوو شلکدن‌آر چورغه‌کیره‌ك. آندن صوك صولش آلسون اوچون ته‌نینی آفرنغنه اشقورغه کوکره‌گینه ضرر کیترمیچه گنه بارماق بیتلری برلن باصقالارغه اشقورغه کیره‌ك. لکن‌بر بیرینه‌ده ضرر کیترمه‌سکه‌کیره‌ك.

هم بو طریقچه اشلرگه‌ده ممکن :

بالانی‌جلی صولی‌قلاشاغه یاطقروب، باشی برلن کوکره‌گینی صالقون صو برلن یووارغه کیره‌ك .منه بو چاره برلن کوب هوشسز بالالر ترولوب قچقرا باشلیلر .

٤ــ صوغه باطو.

علامتلری: صوغه باتقان کشی، صودن چغارلغان وقتده هوشسز بولا ، صولش آلا آلمی هم یوره‌گی تیبمی. بعض برسینك اچی کوبکان بولا.

دواقیلو: خلق آراسنده صوغه باتقان کشینی جایمه‌اوستینه صالوب‌تیر به‌توب ترلدرو عادتی‌بولسه‌ده، لکن‌بو تیر به‌توودن هیچ بر فائده یوق. بوندی وقتده بیك قدرلی بولغان وقتنه

بوشقه کیته . صوغه باتقان کشی، اچینه صوطولغاندن ئولمی، بلکه صوده صولش آلا آلماغانلقدن ئوله‌در . بوندی کشینی فوری هم صالقنچه بولغان بر بیرگه‌یاتقروب. آغزینه وبورنینه طولغان‌قم، بلچراق کبی نه‌رسه‌لرنی‌بارماق یا که باشقه بر نه‌رسه ایله آرچورغه کیره‌ك. آندن صوك یوزتوبه‌ن‌یاتقروب یاندن قابرغالرینه باسقالارغه کیره‌ك ، تا که اچنده‌گی صو چقسون . بورون‌تیشگینه هم‌بوغازینه قازقلمی طفوب‌قتقلارغه کیره‌ك . اگر توچکرسه یا که‌قوصسه بوغازندن، آش قازانندن صونیزره‌ك چغار . آندن‌صوك باش آستینه برەر نه‌رسه‌صالوب چالقان یاتقرورغه هم هوشی کیتکان کشیگه ایتکان چاره‌لر ایله نیچکده آینوتورغه طرشورغه کیره‌ك . صوغه باتقان کشی‌قای وقتده بیك اوزاق هوشسز بولوب یاتادر . اما آقتقدن‌نیچکن تره‌لر . فقط قولدن کیلگان چاره‌لرنك بارسینده ایرنمیچه اشله‌ب آینوتورغه طرشورغه کیره‌ك.

٥ــ یبکه آصلنوب بوولو.

سببلری: کوب وقتده کشی اوز اختیاری ایله آصلنادر.

علامتلری: اول کشینك موینده اوزینی آصقان یبنك ئزی بولا. یوزینه قان جییلو سببلی یوزی قزل بولا. بعض برکشینك تلی طشقه چقوب کوزلری آقایوب طورا.

دوا قیلو: یب که آصلنغان کشی تیز وك ئوله آلماغاچ باردم ایتوب آنی تزلتورگه ممکن. ایك اول آنك آصلنغان بیبنی کیسوب بر بیر ینیده ضورلامیچه، آقرنغنه بیرگه توشرورگه کیره‌ك. آندن صوك تیز گنه چیشندروب آغزینی، بورنینی، یوزینی هم باشینی صالقون صو برلن چایقاب، یووب یاخشی هوا بار بیرگه (طشقه) یاطقرورغه کیره‌ك.

یاطقرغاندە باشینه جیبافان قان بتون نه‌نینه تارالسون اوچون باشینی آیاقلرندن (باش آستینه منده‌رلر قویوب) یوغاری ایتوب یاطقرورغه کیره‌ك.

بو ئه‌یتلگان چاره برلنه‌ تزلمه‌سه آنی هوشی کیتکان کشینی آینوتو، تزلتو چاره‌لری برلن نیچکده بولسه‌ ایرنمیچه تزلتورگه طرشورغه کیره‌ك.

٦ــ ایمچه‌ك بالالرینك بوولووی.

سببلری: کوب وقتده قوله‌غی یاش بالالر یا گلش‌لق برلن بورنی یایسه آغزی منده‌ر برلن یایسه آنانك کوکره‌گی برلن قابلانوب صولش آلا آلمیچه بوولالر.

علامتلری: بوولغان بالانك یوزی، بتون نه‌نی کوگه‌ره هم صوونا.

دوا قیلو: آنی تیز گنه چیشندروب بالانغاچ کوینچه‌لسی،

بورکو هوالی بولمه‌دن طشقه چغاروب ته‌نینی اوغالارغه کیره‌ك یایسه یوغاریده‌اوچنچی فصلده ئه‌یتلگانچه جلی صو صالغان تاغارافغه یاطقروب باشینی کوکره‌گینی صالقون صو برلن بوورغه کیره‌ك.

٧ــ آغزغه طوفراق طولوب طونچغو.

سببلری: کشی بربر نه‌رسه ایشلوب توشوب بیر آستنده قالسه یاکه قوملق چوقرغه یغلوب توشسه، آغزی بورنینه هم، طوفراق طولوب طن آلا آلمیچه ئوله‌رگه ممکن.

دواقیلو: بوندی کشینك ایك اول آغزینی، بورنینی بالچقدن آرچورغه کیره‌ك. آندن صوك هوشی کیتکان کشینی تزلتو چاره‌لری برلن (بورنینی قطقلاب، ایسنه‌توب) نیچکده آینوتورغه طرشورغه کیره‌ك.

٨ــ تاماقغه سویه‌ك قادالو.

سببلری: بعض وقت کشینك تاماغینه سویه‌ك، تویمه، شیکر هم باشقه نه‌رسه‌لر قادالادر.

قادالو، تاماقغه کیتکان نه‌رسه اوز یولی برلن (تاماق بوینچه) بارمیچه تاماقغه آرقلی کیلوب طوقتاو دیگان سوزدر.

علامتلری: تاماغیده نه‌رسه قادالغان کشینك یوزی قزارا، کوزلری یالتراب، کوزلدن یاش آغا هم یوتکره باشلی.

دوا قیلو: ایك اوّل اول قادالغان نه‌رسه‌نی چقارورغه، آلورغه طرشورغه کیره‌ك. آلوب بولماسه تاماقنی (وغازنی) بارماق بایسه مل برلن قطقلاب کشینی قوصدرورغه کیره‌ك. توصقاچ آنك چغوی ممکن بولادر. اگر آلایده چقاروب بولماسه تیزلکده طبیبکه مراجعت قیلورغه کیره‌ك.

٩ــ ناچار هوادن هوش کیتو

سببلری: قیولرده، تیره‌ن چوقورلرده، بازلرده آدم اوچون ضررلی بولغان هوا باردر. (٢) آنده توشکان کشینك طنی بتوب ئوله‌ر درجه‌گه یته‌در. شونك اوچون قیولرغه یایسه بازلرغه توشکان وقتده صاقلانوبقنه، ناچار هوانك بارلغینی، یوقلغینی بلوب توشه‌رگه کیره‌ك. آنی بلور اوچون: بر شه‌مگه اوط قابزوب باو ایله توبه‌ن توشرورگه کیره‌ك. اگر شه‌منك اوطی توبه‌ن توشکاچ سونسه، آنده‌ئول ناچار هوانك بارلغی بلنوب آنده توشه‌رگه یارامی، اگر سونمه‌سه یاری.

اول هوا بار بازغه توشکان کشی بر بیش مینوت چاماسی آنده طورسه ئولوونده شك یوق. شونك اوچون توشکانده کشینی یپ برلن توشرورگه کیره‌ك.

---

(٢) آنده‌غی هواده جانلی نه‌رسه‌لر ئوله‌در. بو هوا (углекислый, газъ) دیب آطالا.

اگر باشی ئه‌یله‌نوب حالی کیته‌باشلاسه‌تیزره‌ك طارتوب چقارورلق بولسون.

علامتلری: آنده توشکان کشینك حالی بته، باشی ئه‌یله‌نه نیبرچنوب یاتادر. نه‌نی کوگاره، یوره‌گی آقرنفنه سیکره، صولش آلووی آز بولا.

اگرده اول کشی بازدن تیز چقارلسه اوزیده آینی. اگر اوزاق طورسه ئولووی احتمال.

دوا قیلو: بوندی کشی اوچون یاخشی هوا کیره‌ك. چونکه بعض بر کشی بازدن چقارلوب یاخشی هوا ایسنه‌وی برلن‌ده نرله، عقلغه کیله. اگر بر آز یاخشی هواده طروبده ترلمه‌سه هوشسز کشینی آینوتو چاره‌سی برلن نیچکده تریلتورگه کیره‌ك. (خصوصا ایك اوّل‌چیشندرورگه، آندن‌صوك یاطقروب کوچله‌ب صولش آلدرورغه طرشورغه‌کیره‌ك)

١٠ ــ ایس تییو.

سببلری: ایس‌تییو، ایکنچی‌تورلی ئه‌یتکانده: صماواردن یانماغان کومر ایسی یایسه مورجانی ایرته‌ره‌ك یابقاچ میچدن چقغان کومر ایسینك باشقه تییوب، باشنی آورتدرووید‌ر.

علامتلری: صماواردن یایسه میچدن چقغان ناچار ایس

اچنده آزغنه طورساده کشینك باشی ئه‌یلنوب طامرلری بیك قاطی صوغا . یوره‌گی سیکره باشلی . قوصاصی کیله. آنی طشقه چغاروب یاخشی هواده باشینی ، بوزینی صالقون صو برلن یووب آینوتورغه ممکن. بعض بر کشیگه یورط اچنده شول ناچار ایسنی ایسنه‌ب طورورغه طوغری کیله (یا بسه ایس باریتی سیزمی) اول کشینك بتون تنی کوگاره، بورنی کیبه. آخرده طن آلورغه حالی قالمیچه هوشی کیتوب یقلا.
دواقیلو: ایك اوّل اول آورونی بولمه‌دن (اچدن بیکلی بولسه ته‌ره‌زه‌نی‌واتوب) چغارورغه کیره‌ك. طشقه یاطقروب باشینی کوکره گینی صالقون صو برلن یوارغه، اگرده نیشاطرنی اسپیرت بولسه ایسنه‌توب، باشینه سورتوب بر چنیاق صوغه بیش طامچی اسپیرت طامزوب آغزینه صالورغه کیره‌ك. اگرده ایس تیگان کشی بوچاره‌لر برلن آینوماسه هوشی کیتکان کشیلرنی آینوتو چاره‌لری برلن نیچکده ترلتورگه طرشورغه کیره‌ك

١١ — زحمت قاغلو، سکته (УДАРЪ)

سببلری: سکته دیب کینه‌ت هوشی کیتکان کشی شیکالی یغلوغه ئه‌یتلدر. بو آورو چاماسز کوب ڤانلی، سیمز کشیلرده

هم اچکچی ایرلرده کوبره‌ك بولغان شیکاللی بعض بر حالسز آز قانلی کشیلرده‌ده بولادر.
سکته تورلیچه بولا: قایسی بر کشی سلامت کوینچه یوریده بر وقت آکسزدن یغلوب کیته، اما بعض بر آورو اوّلده نوك حالسزله‌نوب، اچی قاطوب ، باشی ئه‌یله‌نوب، یوره‌گی سیکروب، یوقوغه بیرلوب، قوللری آیاقلری برنی سیزمیچه، یوریده بر وقت یغلوب هوشسز بولا. سکته کوب وقتده آرتق کوب قانلی، سیمز کشیلرنك ایسرتکچنی کوب اچوودن بیك قانی آچولانودن یایسه بیك قانی قورقودن بولادر.
علامتلری: سکته بولوب یغلغان کشی هیچ بر نه‌رسه‌نی سبزمی، بوزی قزارا، غرلدی، طامرلری بورتوب بیك قانی تیبه. صولشی طارایوب کوزلرینه قان طولا. آندی آورونك قانی باشینه تابا یوگورگانگه باشنده‌غی قان طامرلری طغزلقدن شارطلاب میگه کیتووی، آغووی ممکن‌در. منه شول قاننك باشقه جییلووندن کشینك قانی میینه یوگورسه اول آوروغه هیچ بر دوا قایده بیرمه‌گانگه تیز ئولوب کیته‌در.
دواقیلو: کشینی ایك اول یاخشی هواغه چغاروب کییملرینی چیشندروب باشینه صالقون صوغه چلاتقان چوپره‌ك یابارغه (قش بولسه قار قویارغه) کیره‌ك. آیاقلرینه گارچتسه بویاغان آق بوز چوپره‌کنی بابارغه کیره‌ك یابسه اسپیرت

Центральная научная библиотека КазНЦ РАН Лобачевского, 2/31
№ 215630

اشقورغه کیره‌ك. اگرده آورو آینی باشلاسه بر آز اچ بیه‌ره طورغان‌دارو، روسچه (Слабительное) یا ایسه بر قاشق آغاچ مایی یا اورلق مایی اچرورگه کیره‌ك. اگر آورونك اچی بوشاسه باشنده‌غی قانی‌کیری تەنینه تارالور.

اگرده آینوماسه (باشقه هوشسزلرگه بیرگان شبکالی اچکی، ایسرتکچ بیرورگه یارامی. چونکه بوندی آورد اوچون ایسرتکچ بیك ضررلیدر. آینوغاچ طبیب که آلوب بارورغه کیره‌ك. یکل سکته‌دن کشی تیز آینوساده لکن قاتی بولسه بتونله‌ی سلامتلنه آلمیچه، یارطی تەنی حرکتلنمی یایسه قوللری آیاقلری بر نیگه‌ده یارامی، یوزی آغزی هم کوزلری چالشایا، بر نەرسه‌ده سۆیلی آلمی، سویله‌سه‌ده هیچ بر سوزینی آڭلاماسلق بولا. یاخشیغنه تربیه‌له‌ب قارالسه سلامتله‌نووی ممکن بولسه‌ده لکن بتونله‌ی‌بولمی، یا تەنینك بر توشیگنه توزه‌له. لکن‌نی قدر توزه‌لسه‌ده آنك سلامتلگی طازا، اشانچلی‌بولمی. کشیگه بر مرتبه سکته‌بولسه ایکنچیسینی‌ده کوتەرگه کیره‌ك. ایکنچی مرتبه یا ایکی اوچ کوندن یا بر نیچه آیلردن یا که بر نیچه یللردن صوڭ بولورغه ممکن.

١٢ — (هوا) قویاش صوغو

سببلری: جاینك اسسی کونلرنده اوزاق وقت یایسه‌یالان

باش قویاش آستنده طورغان کشینك باشی آچق بواو سببلی قویاشنك قزولغی باشقه اوتوب کشی آوری باشلیدر.

قویاش صوغو بیگره‌ك اسسی مملکتلرده روسیه‌نك استیپلرنده کوبره‌ك واقع بولادر. اما صووق یاقلرده بیك سیره‌ك بولادر.

علامتلری: هوا صوقغان کشینك باشی ئه‌یله‌نه، آورتا، قزوب اسسی‌لنه، آخرده‌حالی بتوب یغلا، بتون تەنینی گوزه‌ن جییروب هوشسز یاطا. بو حالده‌گی کشینك شول کوندوك یایسه ایکنچی کوننی ئولووی ممکن.

دواقیلو: آندی آورونی، اودار بولوب یغلغان آورونی دواقیلو چاره‌سی بران (چیشندروب یاخشی هواده تەنینی اسپیرت‌بران اووب، اشقوب، آیاقارینه گارچیتسه، باشینه صالقون صو قویوب آخردن اچینی کینه‌روب) دوا قیلورغه کیره‌ك. اگرده هوا صوغو یکل‌درجه‌ده بولسه اول کشی شول کوندوك تزله. اگر آور درجه‌ده بولسه بعض برسی بتون عمرینه دیوانه بولوب قالو احتمالی باردر.

١٣ — یاشن صوغو.

سببلری: بعض بر کشی‌نی کوك کوکره‌ب یاشن یاشنله‌ب یاغمور یاوغان وقتده یاشن صوغادر. بر کشینی یاشن صوقسه

آنڭ بر ه‌ر بیر ینی یاندروب صاغراو اینه. اول کشی ئولك شیکللی آغسز هوشسز بولوب یاتادر.

علامتلری: یاشن صوقغان کشینڭ قول آیاغی، قابرغاسی صنغان، ته‌نی یانغان بولا، لکن صنقلق، یانو بیك آز وقتده اوچری. چونکه کوبره‌ك وقتده یاشن صوقغان کشی بولایغنه یغلوب بر بیر ینه‌ده ضرر تیمیچه هوشسز یاتا.

دوا قیلو: یاشن هر وقت کشینی ئوتر میدر. بعض وقت قورقودن عقلی کیتوب هوشسز بولوب یاتوچیلرده بولا. شونڭ اوچون ایلك اول آنڭ ئولیمی، تر یمی ایکانینی بلورگه کیره‌ك بولغانغه آنی چیشندروب ته‌نینڭ یانغان بیر ینی، اعضالرینڭ صنغانینی قارارغه کیره‌ك. آندن صوڭ یاشنی کوکره‌گینی صالقون صو بر لن یووب نصقه سیغنه هوشسز‌لرنی دوا قیلو چاره‌لری نڭ یارنده اشلب قارارغه، اسپیرت ایسنه‌توب یانغان وصنغان بیرلرینی به‌یلرگه کیره‌ك. آندی آورونی بیرگه کومه‌رگه یارامی. چونکه بر بر اعضاسینه ضرر کیلو احتمالی بار. آنی جایمه‌گه اوراب یوزی برلن کوکره‌گینی صولش آلورغه ایرکن، آچق قالدروب یووش یبرگه (آط آبزارینی آرچوب یایسه آنبارغه) یاطقزورغه کیره‌ك.

یاشن یاشنلب کوك کوکره‌گان وقتده اورمانده هم یاقچه‌ده آغاچ یایسه یاغانا یاننده طورماسقه کیره‌ك. چونکه آنلر یاشننی اوزلرینه طارتالر.

١٤- یغلو. (падучая болѣзнь)

سکته خسته‌لگینه اوخشاغان ینه بر تورلی یغلو آورووی بار که آنگا روسچه (падучая болѣзнь) دیب آتالادر. لکن بو آورو کوبره‌ك نسلدن کیلدر.

علامتلری: بوندی کشی آغسزدن یغلوب کیتوب اوزینی اوزی بلمیچه نه‌رسه طوغری کیلسه شوگار به‌رله برنی‌ده آنگلامی، یوزی قورقنچلی بولا، کوزلری آقایا، آغزی کوبکله‌نه، تشلرینی قصوب شقردانا.

دوا قیلو: آندی آورونی یومشاق بیرگه (پچه‌ن، صالام اوستینه) یاطقزوب چیشندروب، تلینی تشله‌مه‌سون اوچون آغزینی بر بر نه‌رسه ایله آچارغه کیره‌ك. لکن قوللرینی به‌یلرگه یارامی.

آغزینه بر نه‌رسه‌ده صالورغه یارامی. اگر یوزی قزل بولسه باشینه قار یایسه صالقون صوغه چلاتقان چوپره‌ك قابلارغه کیره‌ك. قوللرینی آیاقلرینی یازارغه، کوچلب طورا بنورغه حتی طوتارغه‌ده یارامی. اوزینه اوزی بر بر ضرر ایتمه‌سون اوچون یاننده‌ن کیته‌رگه یارامی. بوندی آورونی طبیبلر یاخشی دوالیلر.

١٥ - پشو، یانو.

سببلری: آول طور مشنده پشو ، یانو باشقه فضالرغه فاراغانده کوبره‌ك بولادر. پاژ ارلرده یانوب ئولودن باشقه کوب کشیلر، خصوصا خانونلر وبالالر صاه‌اوار آوب، قاینار آش توگلوب یاکه کومردن اوط قابنوب یانوب ئوله‌لر، قایسی بر خاتون، بالاسی طوغماسون اوچون یانغان پیچ آلدینه اوطرتا. شوندن، کوب وقتده، اوط توشوب بالا ئوله یاکه غایت قاتی پشوب ضعیف بولوب قالادر.

علامتلری: پشو یا بیك قاتی یایسه یکل بولادر.

یکل درجه‌ده پشکان کشینك تیریسی قزا، قزارا‌السیله نوبکنه طورا؛ اما کوچلی بولسه تیری ششوب پشکان بیری بیك قاطی آورتا.

شوندی قوتلی پشولر بولاکه، بعض بر کشی شول پشودن ئولوب‌ده کیته اگر ده ته‌ننك اوچ ئلوشدن بر ئلوشی یانسه یاکه پشسه اول کشینك ترلووی اشانچسزدر. ته‌ننك پشکان ئلوشی قزارا، قارالا، تیریسی قالقوب ششه. اگر ده بارماق یانوب سویه‌گینه قدر اوتسه، اول بارماق اورنندن قوبوب توشه‌در.

دوا قیلو: یکل درجه‌ده پشوگه صالقون صو ، اوغان

یووش به‌ره‌نگی، ایزگان اون، گلیسیر بن شیکللی زهرسز نه‌رسه‌لر فائده‌لیدر. اگر پشو آور حالده بولسه آنك ششلرینی برتقالارغه یارامی. چونکه آکابیك زور ضرر بیروب قاطیراق آورتوغه‌غنه سبب بولا؛ بلکه ششنی اینه برلن تیشوب بترورگه کیره‌ك. اینه برلن تیشکان شش اورنینه نیندی بولسه‌ده آغاچ مایی یایسه اورلق مایی (اکن طوزسز بولسون) سورتوب بوقاغنه چوپره‌ك قابلارغه کیره‌ك. شش اورنینه ازبیز (Известка) مایی سورتلسه ناغیده یاخشیراق بولادر.

لکن آنی یاصی بلورگه کیره‌ك. آنی یاصاو بیك یکل: ایك اول بر اوچ یانغان ازبیزگه بر آز صو صالوب بر نیچه وقت طونارغه کیره‌ك. آندن صوك اول صوغه اوزی قدر آغاچ مایی یایسه اورلق مایی قوشوب بوطارغه کیره‌ك. منه شول بوطالغان ماینی چوپره‌کگه یاغوب (صلاب) ششکان بیرگه یابقالاب، کون‌صابون ایکی قات آلماشدروب طورورغه کیره‌ك.

ته‌نی آور حالده پشکان کشیلرنی چیشندروب آقرنغنه، ششلرینی قوبتارمیچه، کیبکان شش اورنلرینی جلی صو برلن یووشلنورگه کیره‌ك. آندن صوك بتون پشکان بیرلرینی مای (ازبیز مایی) سورتکان یوقا چوپره‌ك برلن به‌یلرگه کیره‌ك. آیاقنك یا قولنك بارماقلری پشسه، بر برسینه یابوشماسون اوچون آرالرینه مایلی چوپره‌کلر قویارغه، یابوشدرورغه

کیره‌ك. اگر ده بر برسینه یابوشسه‌لر قویتارو آور بولغانغه آورتووی ممکن. بوندی آور حالده پشو آدمگه بیك کوب مشقت چیکدره. اگر ده پشکان ییرنی جراحتله‌ب آز درماساك اوشبو ئه‌یتلگان چاره‌لر ایله توزه‌تورگه ممکن بولادر.

پشکان کشینی طبیبکه آلوب بارورغه کیره‌ك. چونکه اوز قوله‌ز هر وقتده‌تیز گنه، یخشی گنه‌توزه‌ته طورغان دارولر بولمیدر.

۱٦ — اوشو.

سببلری: قش کونی؛ صالقون جیللی کونلرده اعضالرنی: قلاقنی، قول آیاقنی، بارماقلرنی، بوزنی اوشتو بیك کوب واقع بولادر.

علامتلری: صالقوندن طامرلرده‌غی‌قان طوکوب‌طوقتاغانغه ته‌ن صالقونایا. اوشور آلدندن قزارا، آندن‌صوك آغارا، آخرده کوگاروب ششه باشلی. بیك صالقون بولسه بتون تنی طوکدروی ممکن. طوکو برلن حتی ئوله‌رگه‌ده ممکن.

دوا قیلو: ایك اول اعضانك اوشووینی سیزگاچوك آنی قار برلن یایسه صوکنا برلن طامرلرده‌غی قاننی حرکتکه کیتررور اوچون قاطیغنه اشقورغه کیره‌ك. اشقو بیك فائده‌لیدر. اگر بر کشی‌نك بر اعضاسی اوشوسه، تیز گنه اوشوگان ییرلرینی به‌یله‌ب دوکتورگه آلوب بارورغه کیره‌ك.

اگر بر کشینك بارماغی پشوب یایسه اوشوب قاطسه (بر اشکه یارامیچه ئولسه) تیز گنه اول بارماقنی کیسوب آلورغه کیره‌ك، یوقسه آنی کیسدرلمه‌سه چری باشلی هم آنك چرووی آورونك قانینه ضرر بیروب، آنك زهری یوغوب ته‌نی قزا یانا باشلی اول آورونی روسچه Антоновъ огонь دیب آطیلر. اول آورونك بارماغی اوزاق وقت کیسلمی یورسه شوندن زهرله‌نوب ئولووی بیك یخشیدر.

۱۷ — طوکوب قاطو.

سببلری: قشنك صالقون جیللی بورانلرنده بتونله‌ی طوکوب قاطو ممکن. کوب وقتده حالسز آورولر هم اچکچی کشیلر (اچکی آنی حالدن طایدرغانغه) ئوله‌لر.

علامتلری: طوکغان کشینك ته‌نی حالسزله‌نه، اعضالری طیمی باشلی، اوزینك یوقلیسی کیله. بویوقو بر نیچه ساعتلك گنه بولامیچه عمر بوبینه‌ترلمیچه، نگی دنیاغه آلوب باراسی کیله طورغان یوقودر. کشی یوقلاماغانده حرکتله‌نه، یوری هم طوکمی. اگر اول یوقلی باشلاسه هوشی کیته یایسه بتونله‌ی ئوله‌در.

کوب اچکچی یایسه حاضرگنه اچکان کشیلرنك کوب وقتده یوقلیسی‌لری‌کیله. منه شونك اوچون کوبیسی طوکوب ئوله‌لر.

دوا قیلو: طوکٔقان کشی اوچون اسسی، بورکو، جلی هوا یاراماغانغه آنی، یاقماغان (صالقون) اویگه یایسه برسرای شیکالی بیرگه ایلتوب یاطقورغه کیره‌ك. آنی ایلتکانده صاقلانوبقنه طوکٔقان اعضالرینكٔ صنوب توشو احتمالی بولغانغه، آقرنغنه ایلتورگه کیره‌ك. آندن صوكٔ آنی چیشندروب یالانغاچ ایتکاچ یوزندن باشقه هربر یيرینی قارغه کومه‌رگه کیره‌ك. بر آز طورغاچ قار برلن ته‌نینی اوّل آقرنغنه صوکٔندن فـاطیراق اشقورغه کیره‌ك. بعض وقت آنكٔ ته‌نی یومشاروب جلیلانغاچ بیك اوزاق اشقورغه طوغری کیله.

اشقوب بتکاچ آرتق، اسسی هوالی بولماغان اویگه کرتورگه یاری. اویگه کرتکاچ تاغی (لکن قارسز) آرافی یایسه اسپیرت سیبوب صوکتا برلن سورتورگه کیره‌ك. بورنینه اسپیرت، یانغان قلم، قل یایسه جون ایسی ایسنه‌توب، بورنینی قطقلاب نیچکده عقلینه کیترورگه طرشورغه کیره‌ك.

اگرده آورو صولش آلا باشلاسه اوستینه یورغانلر یابوب جلتورغه، اچه‌رگه بر صالقون نه‌رسه، صووق چای یایسه صو، آندن صوكٔ جلنسون اوچون جلی چای اچرورگه کیره‌ك. طوکٔقان کشیگه دوا قیلو، آنی ترلتو باشقه آورولرغه قاراغانده چیتنره‌کدر. طوکٔقان کشیلر بیك اوزاق آکٔسز، هوشسز یاطسه‌لرده آخردن ترله‌لر. شونـكٔ اوچون طوکٔقان کشینی

هیچ بریاردم سز طاشلاب، دوا قیلو چاره‌لرینی ئزله‌میچه آورونكٔ ئولوونی تلرگه یارامی.

١٨ — ایمگه‌نو.

سببلری: برنه‌رسه‌گه به‌رلوب، یایسه بره‌ر نه‌رسه اوستکه توشوب یاقایدن‌ده بولسه یغلوب توشو برلن تورلیچه ایمگه‌نولر بولا. یایسه بیر آستنده قالونا. منه شول هلاکت برلن کشینكٔ اعضالری ایمگه‌نه، بعض برسینكٔ سویه‌کلری صنادر.

دوا قیلو: ایمگه‌نو برلن قورقودن، باشی یارلود... یایسه قان یولینه ضرر کیلودن آورونكٔ هوشی کیته.

شونكٔ اوچون ایكٔ اوّل آنكٔ هوشلیه‌ی توگلمی ایدیکٔنی قارارغه کیره‌ك. اگرده هوشسز بولسه آنی نیچکده آینوتورغه کیره‌ك. کییملرینی صالدروب ایمگه‌نگان یاره‌سینی یایسه‌سو-یه‌گینكٔ صنوونی، اورنندن چغووینـی قارارغه کیره‌ك.

یاره‌سی یکٔل درجه‌ده بولوب تیریسی طازا بولسه اول یاره‌سینه صالقون (Свинцовая примочка) یابارغه کیره‌ك. اگر یاره‌لر اچینه طوزان طولسه، یووب آرچوب آرو چوپره‌ك برلن به‌یله‌رگه کیره‌ك. لکن چوپره‌ك یوقا بولسون، یوقسه یاره‌نی آورتدرادر. اگر یومشاق، نچکه چوپره‌ك بولماسه آغاچ

یافراقلارینی یووب قابلارغە کیرەك. قابلاغاندە یارەلر آچق قالسە طوزان تو فراق طولوب تاغی ئلگی قزولق (Антоновъ огонь) آورووی تەننی یاندرو احتمالی باردر. اگردە بر کشینك تەنینە یا یسە بارماغینە اینە، بز، قاداق شیکالی اوتکون نەرسەلر قادالسە، ایك اول آنی آلوب یارەلانغان بیر نك تیرەسندن قسوب قانینی چغار ورغە کیرەك. آندن صوڭ بیك آروغنە اینوب یوارغە تییش. چونکە اول قادالغان اینە نك یا یسە قاداقنك باشندە آروسزلق (پچراق) بولا. شول پچراق یارەنك اچندە قالوب آندن تاغی اچکەرەك کیتو احتمالی باردر. تەنگە بر چوب کروب (قادالوب) اچدە قالسە چوان حاصل بولا. تەننك اچندە اینە صنوب قالسە آنی آلوب بولمی، چونکە اول همان اچکە تابا کیتەدر. آندن بردە قورقارغە یارامی. چونکە اول اینە کشینك یورە گینە بارمیچە بلکە بر نیچە وقت اوتکان صوڭندە تەننك ایکنچی بر بیرندن تیری یانینە کیلە. منە شول وقت طبیبقە مراجعت قیلورغە تییش. اول آنی چغارا آلور.

۱۹ — یارەلردن قان آغو.

سببلری: کچکنە یارەلردن باشقە، بعض وقت نورلی نەرسە: بالطا، پچاق یا چالغی برلن چانچلوب، یا یسە آط، صییر

اندرنك نشلەولری برلن بیك زور یارەلانولر واقع بولادر.

علامتلری: اگردە یارەدن قان طامغالابقنە طورسە قورقورغە تییش توگل. اما یول یول یا یسە آطلروب آقسە اول وقتدە آورونك زور قان طامری کیسلگانلگی بلنەدر. اگردە وقتندە یاردم بیرلمەسە، قاننك قوتی کیتوودن اول کشینك ئولووی ممکندر. اگر یارە بیك زور بولوب قان قوّتلی آقسە ایك اول آغوودن طوقتاتورغە کیرەك.

دواقیلو: تەننك بریری یارەلانوب اول یارەسندن قان آز نغنە آغوب یا یسە طامغالابقنە طورسە، ایك اوّل یارەنی صالقون صو برلن آروغنە یوارغە کیرەك. آندن صوڭ یارەنی صالقون صوغە چلاتقان یا یسە Свинцовая примочка غە چلاتقان دورت قاطلی چوپرەك برلن قاننك آغووی طوقتاسون اوچون بیك قاطی قصوب بەیلرگە کیرەك. اگردە یارە بیك زور بولوب قان آطلوب چغوب طورسە (یارە آیاقدە یا یسە قولدە بولسە) شول یارەلی اعضانی یوغاری کوتەروب یارەنك یوغاریسندن یب یا یسە یاولق برلن قصوب (اگرچە آورتسەدە) بەیلرگە کیرەك. بو بەیلوو، قان کوکرەکدن آغوب کیلمەسون اوچوندر. بەیلەگان چوپرەکنی برەر ساعت آلمیچە طورورغە کیرەك. اگر چیشکاندە، قاننك آغووی طوقتاماسە اول وقتدە چیشەرگە یارامغانلغی بلنور. اگر اینەدی یارە موینەدە یا یسە جیلکەدە

بولسه‌یوره‌کدن کیل‌طورغان‌قانغه‌یول بیرمس اوچون‌یاره‌نڭ توبه‌نگی باشندن به‌یله‌رگه کیره‌ك . چونکه قوللرغه آیاقلرغه قان یوره‌کدن توبه‌ن تابا توشه ، اما باشقه ، موینغه یوغاری تابا منه‌در . یاره‌لردن قاننی بارماقلر ایله قصوب یابسه آغز برلن صورووب چقاروغه کیره‌ك . قصقانده بارماقلر آرسه ایکنچی قول‌نڭ بارماقلری برلن بابسه ایکنچی بر کشی‌برلن آلماشنوب قصارغه‌کیره‌ك . یاره قولده یابسه آیاقده بولسه‌قاننی قصوب‌طوقتاتو یڭل‌بولسه‌ده اما باشقه اعضانڭ یاره‌سینی‌قصووی بیك اوڭایسز بولادر .

یاره‌نڭ اوزینی صالقون ، آرو صو برلن یوارغه کیره‌ك اما توفراق ، قم ، اورمه‌کوچ اویاسی ، صیبر تیزه‌گی یابسه تمه‌کی شیکالی پچراق وزهرلی‌نه‌رسه‌لر برلن قاننی‌طوقتاتورغه طرشودن صاقلانورغه‌کیره‌ك . آنلر بیك‌ضررلی ، یاره‌نڭ آورتووینه‌غنه قوت بیره‌لر .

سلامت کشینڭ ته‌ننده بر کچکنه گنه یاره حاصل بولوب اچینه‌طوزان ، توفراق طولسه اولده بیك‌قاطی آورتدرادر . یاره بیك تیز توزه‌لور ایدی ، لکن آنڭ اچینه طولغان طوزان ارنله‌نه‌باشلی . چیتلری‌قزارا پشه آندن صوڭ اچی‌چانچشوب سرخباد(рожа) آورووینه‌ئه‌یله‌نه‌در . بونارنڭ‌همه‌سینده البته‌بر نه‌رسه بلمه‌گان کشیلرنڭ تورلیچه بیرگان کیڭاشلری برلن

یاره‌نڭ اچینه تُلله نیندی پچراق نه‌رسه‌لر طوترودن کیله . منه شونڭ برلن اول کشی اوزینڭ قانینه ضرر کیتره .

هرکمگه معلوم بولسه کیره‌ك : اش اشله‌گان وقتده (آور اشلر) قولده ششلر ، چوانلر حاصل بولوب کشیگه زحمت چیکدره‌در . بعض برکشینڭ قولطق آستینه شول چوانلر چغو سببلی آورطودن ۵-۶ کون یرقلی آلمیدر . اوُلده بلکه‌شول یاره‌لر برکچکنه گنه طرنالغان برتیشك بولغاندر ؛ آنی‌صاقلامی بورنکانگه ، اچینه طوزان توفراق طولغانغه ، آزوب کیتوب ضورایا ، آخرده چوان بولوب کیته . آول خلقینڭ بارماق نیریلری قالون بولو سببلی اول یاره‌لر تیز تیشلمیچی بیك قاطی صزلیدر .

شونڭ اوچون بر بیر یاره‌لنگاچده تیزگنه آرو ایتدروب بووب آرو چوپره‌ك برلن به‌یله‌رگه کیره‌ك .

۲۰ — بورندن قان کیلو .

سببلری : قان ته‌ننڭ طشقی یاره‌لرندنغنه آقمیچه اچدنده کوب بیردن آغووی برلن کشی هوشسز بولوب بعض وقت ئولووی احتماللر .

خلق آراسنده‌بورندن‌قان کیتونی یاخشی ، فایده‌لی اش‌دیب بوریلر . بورندن قان کیتسه باش جیڭل‌یه دیب ئه‌یته‌لر .

لکن بو فکر یا گلش جاینك اسسی کونلرنده کوب کشینك بورنندن قان کیته. اگر آز کیتسه یاخشی، اما کوب کیتسه بیك قورقنچلیدر. بورندن قان کیتو حالسز، آورو کشیلرده هم بالالرده بولا. اول قان کیتو اوین اش نو گل، چونکه آنلرنك اوزار ینگده قانلری آز، تاغی اوسته‌وینه یوق اورنغه آغا. اول وقتده تیز گنه قاننی طوقتاتورغه طرشورغه کیره‌ك. چونکه حالسز کشیلرنك یایسه بالالرنك بورندن قان کیتو ایله ئولولری احتمالدر.

دواقیلو: بورندن قانی کیتکان کشینی ایك اوّل یاخشی هواغه چغاروب، باش آستینه بیوك ایتوب مندرلر اویوب چالقان یاتقرورغه کیره‌ك. آندن ماگلایینه، بورنی اوستینه صالقون صوغه یایسه سرکه گه چلانغان چوپره‌ك یابارغه کیره‌ك. اگرده اول فایده بیرمه‌سه بورن تیشکلرینه چوپره‌ك یایسه مامق طغارغه، بولماسه بارماق برلن قصوب طورورغه کیره‌ك. اگرده قان همیشه آغوب طورسه اول کشینك بر بر تورلی آورولی ایکانلگی بلنور. شکسز دوالانورغه کیره‌ك.

۲۱ — بوغازدن قان کیلو.

سببلوی: بوغازدن قان کیتو، کوبره‌ك چاخونکه آورووینه مبتلی بولغان کشیلرده بولغان شیکللی، باشقه تورلی آورولرده‌ده بولادر.

علامتلری: اگر قان بوغازدن نوکرك برلن بیك آز کیلسه قورقنچلی نوگل. نبك آنك کیلوی نیندی آورودن حاصل بولغانینی بلوب شول آورونی دوا قیلورغه کیره‌ك. اگرده قان کوب کیلسه (بونکرگان صایون بر قاشق چاماسی کیلسه) آورو حالدن طایماسون اوچون تیز گنه قاننك کیلووینی طوقتاتورغه کیره‌ك. بوغازدن کیله طورغان قان آل توسده کوبکلیره‌ك بولا.

دوا قیلو: بوغازندن قان کیله طورغان آورونی‌ده، بورنندن کیله طورغان کشینی دوالاو چاره‌سی برلن یاخشی هواغه چغاروب یاطقروب، کوکره‌گینه هم بوغازی اوستینه صالقون صوغه چلانغان چوپره‌ك قویارغه کیره‌ك. آندن صوك آورو‌غه طنچلق بیروب طاوشلانماسقه، یانینه کوب کشی جییلماسقه، اوزیده کوب قچقروب سویله‌مسکه کیره‌ك. وقتلاب بر استاکان صالقون صوغه چای قاشقی برلن عادتی طوز صالوب ارتوب آقرن آقرن یوطوب اچه‌رگه بیرورگه کیره‌ك.

۲۲ — آش قازانندن قان کیلو.

سببلری: آش قازانندن قان کیلو بر نیچه تورلی آورودن خصوصا بره‌ر نه‌رسه‌دن آغولانغان آورو کشیلرده بولا.
علامتلری: بر آورونك آغزندن قارا، کوبکسز هم قوصق برلن قان کیلسه، اول قاننك آش قازانندن ایدیگی بلنور.

دوا قیلو: اگرده قان آش قازانندن کیلمیچه باشقه آورو سببلی کیلسه اول وقتده واقفنه بوز کیسه‌کلری بایسه بیك صالقون صو (قاشق توبنده بر آز سرکه‌قوشوب بولسه‌ده‌باری) بوطدرورغه کیره‌ك.

کوکره‌ك آستینه صالقون صوغه چلاتقان چوپره‌ك هم آیاقلرینه قوللرینه گارچیتسه چوپره‌گی یابارغه کیره‌ك . آندی آورولرغه صاقلانوبقنه نچکه آش ، مثلا سوت‌کنه آشاتورغه کیره‌ك.

اگرده قان، آش قازانینك برەر نه‌رسه‌دن آغولانووندن کیلسه آکا آغولانغان کشیگه بیرله طورغان آش ودوالرنی استعمال قیلورغه کیره‌ك.

۲۳ — آنالقدن (رحمدن) قان کیلو.

سببلری: خاتونلرده‌بالا طودرغاندن صوڭ هم باشقه‌آورو وقتنده بیك کوب قان کیلولر بولا. بعض وقت کوب قان کیتو برلن ئولوبده کیته‌لر.

دوا قیلو: بوندی آورولرنی دوا قیلو آور بولغانغه طبیبکه بایسه ئه‌بیگه (آول‌بیرنده‌گی قارچق‌لرغه توگل، بلکه طبیبه خاتونلرغه) مراجعت ایته‌رگه کیره‌ك. بیگره‌کده بوندی

آورولی خاتونلرغه طنچلق کیره‌ك بولغانغه، آنك باشی‌آستینه بوه‌شاق منده‌رلر قویوب یاطقرورغه کیره‌ك. یکُل آشلرغنه سوت هم یومورقه آشاتورغه کیره‌ك . اگرده آورو وقتده اچی قاطسه آنك‌دواسی‌بولغان‌اچ‌بیه‌ره‌طورغان دارو слабительное بایسه آغاج مایی (اورلق مایی‌ده باری) اچروب‌نیچکده اچینی بیه‌رورگه طرشورغه کیره‌ك .

۲٤ — بوون طارتلو.

سببلری: اگر بوون به‌رلسه بایسه‌اوستینه بر بر نه‌رسه توشسه بایسه بر اوکایسزلق برلن‌بوررولسه، بوون‌سویه‌گی نك بتونلەی طایووی‌بایسه آراده‌غی به‌یله‌منك طارتلووی ممکن. اول وقتده سویه‌ك اوز اورننده قالور ، اما بوون شیشه‌ر ، آورتوو‌ینه چدارلق بولماس.

علامتلری: بوون طارتلغاچ ایك کیره‌کلی اش آنك طارتلووی برلن سویه‌ك بتونلەی طایوب کیتکانمی، ئلله آراده‌غی به‌یله‌مگنه طارتلغانمی ایدگنی قاراب بلودر. آنی بلو بیك‌یکل: ایك اوّل‌قولنك‌بایسه آیاقنك‌سلامتینی هم‌ایمگانگانینی آچوب، بر قول برلن ایمگانگانینی ، ایکنچی‌قول‌برلن‌سلامتینی قارمالاب قارارغه کیره‌ك . یعنی سلامت اعضا برلن ایمگانگان اعضانی برسینی‌برسینه چاغشدروب قاراغاچ سویه‌کنك طایووینی

یایسه بوونىنك طارتلوو‌ینی بلورگه ممکن بولادر.

تجربه‌سز کشیلرنىك بلور بلمس، ایمگانگاننی توزه‌ته آلمیچه اعضانی طارتقالاب، تورلی یاققه صوزغالاب آورونیعذابلاب آنگا بیك کوب ضرر کیتر‌ولری ممکندر. بوونىنك طارتلووی کوب وقتده آیاق طابانىنده بولا، چونکه کشی کوب یوری. یورگانده آبونا، یایسه قاطی، قاطی باسقالاب یوری. اول وقتده طابان آورتا، حتی آیاق اوستنده طورورلق بولمی. اگرده بر کشینىك آیاق بوونی طارتلوب قزولق برلن آورووینی‌سیز میچه توزه‌لوب یتسه‌ده آخرنده آورتا باشلی. اگرده بوون طارتلمیچه سویه‌ك طایسه بر آدومده آطلاب بولمی. حتی سلکنورلك‌ده بولمی.

بوون طارتلو کوبره‌ك وقتده آیاقده قولده، خصوصا قولنىك باش بارماغنده‌بولا. نیچکده یا گُلشلق برلن ئه‌یل‌نوب کیتسه، یایسه برنه‌رسه (مثلا قارافنی) قیدنالسه، حاضروك شول باش بارماق آورتا باشلاب کوگاروب ششه. بعض وقتده ترسه‌کنك تزده، آرقه‌ده هم جیلکه‌ده بوون طارتلولر بولا. لکن بونلر بیك سیره‌ك اوچری.

بوون ایمگانودن، به‌رلودن اعضاده کوگارو حاصل بولا، اما طارتلودن یایسه طایودن کوب وقتده کوگارو بولمی.

دوا قیلو: ایك اوّل آورونی آیاغینی یوغاری براق کوته‌روب

قوللر بنی، قان آقماسون اوچون یاولق برلن به‌یله‌رگه کیره‌ك. آندن صوك صالقون صوغه آرو چوپره‌ك چلاتوب جلنغانچه یابوب طوتارغه کیره‌ك، چونکه صالقون چوپره‌ك آنىك ایمگانوو‌ینك قزولغی برلن جلنا، قاینارلانا. آندن صوك کوب مرتبه جلنغانچه چلاتوب، چلاتوب طوتقالارغه کیره‌ك.

شولای به‌یله‌ب ایکی - اوچ کونك بتونلی‌ی توزه‌لسه‌ده آورونی اشله‌تمیچه طنچلقده طوتارغه کیره‌ك.

ایمگانگان، قوزغالغان بوونىنی قول اوچینه آغاچ مایی یایسه اورلق‌مایی صالوب کونینه‌اوچ‌مرتبه اشقوب‌توزه‌تورگه‌ده ممکن. اشقوغانده‌ئلك‌آقرنغنه آندن صوك قاطی، قاطی‌اشقورغه کیره‌ك.

٢٥ — سویه‌ك طایو.

سببلری: سویه‌ك طایسه، اورننده شغرداب آورتا باشلی. اول وقتده سویه‌گی طایغان اعضا (قول‌یا‌آیاق)نی سلکتوب‌ده بولمی. اگرده سویه‌ك اورنندن بتونلی‌ی چقسه، اول طایونی بتونلی‌ی طایو، اگرده قوزغالسه‌غنه یارطی طایو دیب‌ئه یتله.

جیلکه سویه‌گینىك طایووی: کوب‌وقتك جیلکه‌سویه‌گی یا آلغه، یایسه آرتقه طاباطایا. آلغه طاباطایسه جیلکه‌سلامت وقتده‌غیچه بولمیچه بعض بر علامتلری برلن طایغانی بلنوب

بر اشکه‌ده یارامی. هم آورونڭ باشی شول سویه‌گی طایغان جیلکه‌گه طابا بوگولوب طورا.

دوا قیلو: جیلکه سویه‌گی طایغان کشینڭ قولینی طارتقالامیچه، آنی اوطرتوب بایسه سلامت باغینه یاطقروب آوروباغینڭ قولینی بوغاری کوته‌رورگه کیره‌ك. شول یوغاری کوته‌رو برلن بعض وقت ضررلانغان قولنی اورنینه بورغالامیچه اوطرتورغه ممکن بولا. اما کوته‌رو برلنگنه اورنینه اوطرتو ممکن بولماسه بر آز بوروب آقرنغنه اوطرتورغه طرشورغه کیره‌ك، لکن همان طارتقالارغه کیره‌ك.

بوط سویه‌گی طایو: طایغان آیاق ئلله قایدن بلنوب طورا، چونکه ایمگانگان آیاق قصقه هم تزندن بوگولگان بولا. بوط سویه‌گی طایغان کشینڭ آرتندن یالانفاچ کوبنچه قاراغاچده بلوب بولا.

دوا قیلو: بوط سویه‌گینڭ طایووینی توزه‌تو آور بولغانغه طبیبقه مراجعت قیلورغه تییش.

ترسه‌ك طایو: ترسه‌ك تورلیچه: آلغه، آرتقه، اوڭغه هم صولغه، هم کوبره‌ك آرتقه تاباطایوب کاکره‌یه، اول کاکره‌یگان قولنی بوگوب بولمی، بوگارگه دیب قولنی طورایتا باشلاساڭ ترسه‌كنڭ آرت یاغنده سویه‌ك قالقوب چقا. آلغی یاغی‌ششه

دوا قیلو: آنی توزه‌تور اوچون شول طایغان ترسه‌کنی

کوچله‌ب بولسه‌ده یازارغه، طورایتورغه طرشورغه کیره‌ك.

یاڭاق سویه‌گی طایو: یاڭاقنڭ طایووی به‌رله‌ودن، ایسنه‌ودن هم کولگانده کینه‌تدن واقع بولادر. اگر بر باغی‌غنه طایسه سویه‌گی بر یاققه بورولوب آغزی آچلوب طورغانقه سوز سویله‌وی آور بولا، اگرده‌ایکی یاغیده‌طایسه یاڭاقنڭ سویه‌کلری ایکیسیده آلغه چققانقه سوز سویله‌و برده ممکن بولماسلق درجه‌ده آور بولا.

دوا قیلو: توبه‌نگی تشلرنی باره‌اقلر برلن طوتوب آستقه تابا باصوب آرتقه اته‌رگه کیره‌ك. (ایكڭ یاخشی‌سی اوزڭ اشله‌میچه طبیبکه بارودر).

باش بارماق طایو: باش بارماق کوب وقتده‌طایوب کوگاره. آنڭ طایووی ششوودن هم توسندن بلنه.

دوا قیلو: توزه‌تکانده شول طایغان بارماققه بر کشی آچقچ کیگزوب ایکنچی کشی باشقه بارماقلرینی طوتوب نیچکده بوگوب اورنینه اوطرتورغه کیره‌ك.

اگرده بارماق اورنینه اوطرسه تیز گنه بارماقنی، بتوناه‌ی، بر بیرینی‌ده آچق قالدرمیچه طارغنه اوزون سیره‌ك آق بوز برلن اورارغه کیره‌ك.

شولای اینوب دورت ـ بیش کون اش اشله‌میچه یورورگه اگرده آیاق بارماغی طایسه بیش ـ آلتی کون یورمیچه‌یاطورغه کیره‌ك.

اگرده طایغان بارماقنی اورنینه اوطرتوب بولمه‌سه طبیب یابسه فیلدشر کیلگانچه (ششنمه‌سون اوچون) صالقون صوغه چلانغان چوپره‌ك برلن به‌یله‌ب طوررغه کیره‌ك. اگرده طایغان بارماقنی برنیچه کون دوالامیچه اوتسه آندن صوك آنی توزه‌تووی آور بولادر.

٢٦ — صنولر.

سببلری: بعض وقت کشینك بربر قضا سببلی سویه‌کلری صنادر. آنك صنووی، آورتووندن هم شول صنغان سویه‌کلرنك شطرداولرندن بلنه. صنغان یيرنی قارمالاب آنك نیچك صنغانینی بلورگه کیره‌ك. سویه‌ك صنغانده اورطاسندن، ایری کیسه‌کلرگه هم واق کیسه‌کلرگه صنا. اورطالای یابسه ایری کیسه‌کلرگه صنسه آورتووی یکلره‌ك بولا، اما واق، اونکون کیسه‌کلرگه صنوب تیرینك بره‌ر یيرینی یرطوب یابسه تیشوب باره‌لاسه آندنده قورقنچلی ناچار آورو بولماغانغه اول آورونی توزه‌تور اوچون، هم آورونی اجلدن قوتقارور اوچون بر خیلی تربیه کیره‌ك بولادر. یاره‌نی پچراقدن، طوزاندن صاقلاماغان تقدیرده بوغاریده ئه‌یتلگانچه (Антоновъ огонь) آوررووی بولوب کیتو احتمالی بولغانغه شول تیشلگان یاره‌لرنی هر نورلی پچراقلقدن، طوزاندن هم تورلی آروسزلقلردن صاقلارغه تییش.

ایمگانودن یابسه باشقه جهندن قول یابسه آیاق یوقلاسه (ئولسه) قان بوزولووی ممکن بولغانغه ئلگی (Антоновъ огонь) آدروی برلن آوروب تـه‌نی یانوب، آشالوب ئولووی احتمالدر. شونك اوچون اول یوقلاغان اعضانی کیسوب آلورغه کیره‌ك.

باش سویه‌گی صنو: باش سویه‌گی صنووی بیك قورقنچلی. آنك صنووینی بارماق برلن قارمالاب بلورگه ممکن. بعض بر کشینك باش سویه‌گی صنسه هوشی کیتوب یغلادر.

دوا قیلو: اگرده باش سویه‌گی صنوبده‌تیریسی یرطلماسه صنغان اورننی قار برلن یابسه صالقون صوغه چلاتقان چوپره‌ك برلن به‌یله‌ب اچ کینه‌رگچ слабительное اچرورگه کیره‌ك. اگرده تیری تیشلوب یاره‌لنسه، یاره‌نی آروغنه یووب ئلگی چوپره‌ك‌نی به‌یله‌رگه کیره‌ك، چونکه باشده آزغنه یاره بولسه‌ده خطرلیدر.

قابرغه سویه‌گی صنو: بعض وقت قابرغه سویه‌گی صنا. سویه‌ك صنودن (Антоновъ огонь) آوررووی حاصل بولووی احتمالی بولغانغه طبیب یاردمی کیره‌ك. کوب وقتده کشی اوزینك قابرغه سویه‌گینك صنووینی سیزمیچه یوریده آخردن اول صنولر اوزلری توزه‌له. قابرغه سویه‌گینك صنووندن آورو یونکره، بره‌ر آطنه اونکاره. اوزیده بو علامتلرنك

نه‌رسه‌دن ایکانینی سیزه آلمی. طاغی قابرغه سویه‌گی صنوب اچده اوپکا گه قدر اوزووی یابسه تیرینی‌نیشوب طشقه‌چقو آورووبده بار. اما بو بیك خطرلی آورودر. اچده‌قابرغه‌نڭ صنووی اول کشینڭ آغزندن ناچار ایسی کیلووندن‌ده‌بلنه.

دوا قیلو: اگرده صنو بگُل بولسه آورو یاغی (یانی) کوب حرکتل‌نمه‌سون اوچون سولگی برلن قاطیغنه به‌یله‌رگه کیره‌ك. قاطی صنوده طبیب یاردمی کیره‌ك.

قول آیاق صنو: صنغان قولنی یا آیاقنی به‌یل‌ر اوچون ایك اول قابق آندن صوڭ اوزون، سیرك کنه آق‌بوز هم مامق یایسه‌جون حاضرل‌رگه کیره‌ك.

دوا قیلو: قابق‌قه صنغان بیرنی یاصوب آورتدرماسون اوچون مامق، جون‌جایوب سویه‌کنی آقرنغنه ره‌تل‌ب‌توزه‌توب قابقنی آنڭ اوستینه یاطقروب اوزون آق‌بوز برلن‌به‌یل‌رگه کیره‌ك. شوشی به‌یل‌و برلن آورونی طبیبکه آلوب بارورغه کیره‌ك. طبیب یاخشیغنه اوچ - دورت آطنه بوبنچه، سوتلمه‌سلك درجه‌ده قاطی اینوب به‌یل‌ر. اگرده‌قول‌سویه‌گی صنسه یاولق برلن به‌یل‌رگه، اگر آیاق سویه‌گی صنسه آورونی یاطقروب آیاقلرینی سلکنمه‌سلك اینوب صوزارغه کیره‌ك. قوزغالماسون اوچون طارغنه قابچققه آورونڭ آیاقلرینی طغوب آرالرینه قوم طوتروب قویارغه کیره‌ك.

٢٧ — آغولانو.

سببلری: آغوبرلن‌یا کُلشده، یوریده آغولانورغه ممکن. اگر وقتنده دواقیلوغه‌طوتونلسه‌اول کشینی ئولمدن‌قوتقارورغه بولا. تورلی آغولانونڭ تورلی چاره‌سی بولغانغه ایك اوّل نه‌رسه‌دن آغولانغانی بلنسه آنڭ آوروونه یاردم ایته‌رگه‌بیك بگُل. شونڭ اوچون آورونڭ اوزندن یایسه ئویده‌گی کشیلرندن نی‌آشاب اچکانینی صوراب نیچکده بولسه آنڭ نه‌رسه‌دن آغولانغانینی بلورگه‌کیره‌ك. آنڭ‌نه‌رسه‌دن آغولانغانینی بلوب بولماسه‌ده بر آزیاردم ایته‌رگه ممکن.

علامتلری: آنڭ نه‌رسه‌دن آغولانغانینی نیچك بلورگه؟ آغولانغاندن صوڭ آورو بیك قاطی قوصا. باشقه آورولردنده قوصلا، لکن آغودن بیگره‌ك قاطی قوصلا. قوصقاننده ایكُ اول آش چقا، آندن صوڭ قافرق آخردن قان قوصلادر. آغولانغاندن کشی قوصا طورغاچ آروب‌حالینڭ آورلغینه‌چدی آلمیچه قچقروب، یاطقان بیرنده ئه‌یل‌نگالی باشلی، آندن‌صوڭ (بعض وقت اچ کینولرده بولا) قوللری، آیاقلری صوونا، بتون نه‌نی کوگاره، کوزه‌ن‌جبیرا. (تز آستنده‌بوونی طارتلوب آیاقنی طورابنوب بولمی) آخرده آورو ایکی اوچ ساعتدن صوڭ (یاردم بیرلمه‌سه) بعض وقت ایکی اوچ کونلر چاماسی وقت اونکاچ ئولوب کیته.

ئولمس بورون آغولانغان کشی صاناشا، عقلسز کشی شیکللی اویلانا، سویله‌نه، بلشمی. کوز قاراللری کیکّایه، یوزی قزارا، آخردن بیك قاطی عذابلانوب ئولوب کیته‌در.

دوا قیلو: اگرده آغولانغان کشی‌نك نه‌رسه‌دن آغولانغانینی بلوب بولماسه، منه شولای اشله‌رگه کیره‌ك:

ایك اوّل اول آغولانغان کشینك اچندن آغوو‌ینی بتونله‌ی چغارورغه کیره‌ك بولغانغه آنی کوبکنه قوصدرورغه طرشورغه کیره‌ك. کوب قوصدرو اوچون ایك اول آنّا جلی صوغه‌یایسه جلی سونکه یومورقه آغینی قاطشدروب بوطاب اچرورگه کیره‌ك. آندن صوك بوغازینه ایکی بارماق طغارغه، یایسه بوغازینی قلم، قل‌برلن قطقلارغه کیره‌ك. جلی‌صو (یایسه سوت) اچکاچ آنك اچنده‌گی آغو صییقلانوب اچنی یاندروب زهرله‌رگه ئولگرمیچه طشقه آغزدن قوصق برلن چغار. اگرده آورونك کوکره‌ك آغزی (یوره‌ك قاشغی) آورتا باشلاسه، عادتی صوغه سولگی مانوب، صوونی صغوب (یایسه گارچیتسه یاغوب) کوکره‌کنك صول یاغینه یابوب به‌یله‌رگه هم صودا (сода) اچرورگه کیره‌ك. اگرده قول آیاغی صوونسه بیك قاطیغنه اشقورغه کیره‌ك. باشی قزو بولوبده صاطاشسه، یوقوغه بیرلسه هیبت‌کنه چای اچرورگه کیره‌ك. آورو قوصقاندن صوك حالدن طایسه بره‌ر قاشق چاماسی آراقی اچرورگه یاری.

اگرده آورو آغولانغاچده دوا قیلنمیچه بر نیچه وقتلر اوتسه اول وقتقه قدر زهر، آش قازانندن اچه‌گیلرگه طارالوب بتکانگه آندن صوك دوالاوی آور بولا. آندی حالده‌گی کشیگه نه‌رسه بولسه‌ده‌اچ کیته‌رگچ (слабительное) اچرورگه کیره‌ك. اگر اچ کیته‌رگچ بر نه‌رسه‌ده بولماسه ارمچك صووی یایسه قیار صووی اچرورگه کیره‌ك. بو نه‌رسه‌لر آنك اوچون آرتق فائده‌لی بولماسه‌ده باشقه هیچ بر چاره یوق. آورو سلامتله‌نسه بر نیچه‌وقت آنّا طنچلق بیروب یکل آش (یومورقه، سوت شیکللی) نه‌رسه آشاتورغه کیره‌ك. چونکه آنك اچی ئلده نوزه‌لوب بتمه‌گانگه آنكا وچون ایکمه‌ك، بوطقه شیکللی نه‌رسه‌لر ضررلیدر.

رمضان آینده بولسه روزه‌نی‌بوزو گناه دیمیچه آنّا سوت اچرورگه کیره‌ك. چونکه سوت آنّا فائده بیروب آنی اجلدن قوتقارادر.

سوت بواورنده دوا اورنینه اچرتله . . . .

۲۸ — میشایاق برلن آغولانو.

سببلری: زهرلر آراسنده طچقانلرنی بترورگه استعمال قیلنا طورغان میشایاق‌دیگان بر زهر باردر. میشایاق‌شیکو

اونی شیکللی آق توسده‌بولغانفه، یاش بالالر شیکر اونی‌یایسه طوز دیب یا کُفلشلق برلن یالاب زهرله‌نولری ممکن بولغانفه آنلی نارسه‌نی یاشرورگه یایسه برده طوتماسقه کیره‌ك

بعض برکشیلر طچقانلرنی اوترور اوچون اچینه میشایاق صالوب ایکمه‌ك پشره‌لر.

بره‌و شول‌ایکمه‌کنی یاکُلشلق برلن آشاسه ، آنك شول ایکمه‌کدن‌زهرله‌نووی ممکن‌بولغانفه، آندی نه‌رسه‌لرنی قایا له‌کدی، شونده طاشلاماسقه کیره‌ك. میشایاق‌دن زهرله‌نگان کشی ایك اول قوصا، آندن صوك صو شیکللی صییقلانوب اچی کیته. یوره‌گی آورتوب بتونل‌ی‌حالدن‌طایا، قول آیاغی صوونا. آورو کشی عقلنده بولسه‌ده آخرده کوزه‌ن جیبرو برلن‌ئولوب کیته. اگربرکشی زهرنی کوب اچسه یاآشاسه اول برنیچه ساعتدن صوك هیچ شکسز ئوله، اما آز استعمال قیلسه بره‌ر کون طورسه‌ده یاری‌بر ئوله، اگر ایندی بیك آزغنه قابقان بولسه برنیچه کون آورسه‌ده تره‌له.

دوا قیلو: زهرله‌نگان کشینی‌دوالار اوچون ایك اول آنك اچنده‌گی زهرنی‌قوصق برلن‌چقارو ممکن بولغانفه(یوغاریده ئه‌یتلگانچه) جلی صو یایسه جلی سوت‌که یومورقه آغی قاطشدروب اچرگاچ بوغازینه بارماق برلن یایسه قل برلن نورتوب قطقلاب نیچکده قوصدرورغه طرشورغه کیره‌ك .

بیك یاخشیغنه قوصقاچ آنـك اچینی کیته‌رورگه کیره‌ك. میشایاق‌غه دشمان وآنك زهرینی‌بتره طورغان بردوابارکه، اولده بولسه اون شیکللی آق هـم واق دارو، ماگنیزیا (магнезія) در. لکن آنی طابووی یکُل توگل . اگرده‌اول طابلسه بردن بیش آلطی چای قاشقی برلن براستا کان‌صوغه ایزره‌نوب اچرورگه کیره‌ك. اگر آورونك قول آیـاغی صوونسه نه‌نینه آراقی‌اشقورغه کیره‌ك (قوری‌چوپره‌ك‌برلن) اما اچه‌رگه، آشارغه آچی نه‌رسه‌لر بیرورگه یارامی .

٢٩ — کوکرت برلن آغولانو.

سببلری: طچقانلرنی‌اوترور اوچون‌اچینه کوکرت یاکه ایسکی زمانلرده‌غی شرپی باشینی طوتروب آنلرغه آشاتور اوچون ایکمه‌ك پشره‌لر. بعض برکشی‌گه شول‌ایکمه‌ك اتفاقا طوغری کیلوب یاکُلش‌لق برلن برآز آشاسه یایسه بـله طوروب تیك اوزی‌آغولانونی تله‌ب آشاسه ئولووی‌بیك یکُل

علامتلری: بر کشینك کوکرتدن زهرلنووینی آنك آغزندن کوکرت ایسی کیلو برلن هم قـاراکُغی اورنده قوصقانده قوصوغی‌نك یالطراوندن بلورگه ممکن. کوکرتدن زهرله‌نگان کشینك یوره‌گی‌هم‌قابرغا آستی آورتا. قوصقانده‌ده

بیك آورلق برلن قوصا . زهرله‌نگان کشینك بورنندن (خاتونلرده) رحمدن بیك کوب قان کیله. آنك قوصوغی قان برلن قاطش بولا. کوکرتدن زهرله‌نگان کشی ایکی اوچ کون نوزه‌لوب، سلامتله‌نوب یورسه‌ده ، آخرده بتون ته‌نی یوزی، قوللری صارغایا، طاغی قوصا باشلی، عقلندن یازا ، آخرده بر، یاکه ایکی آطنه‌دن صوك ئوله.

دواقیلو: ایك اول آنك اچندن کوکرت زهرینی چغارور اوچون قوصدرورغه کیره‌ك .

قوصدرو چاره‌سی بیلگولی: جلی صوغه بومورقه آغینی صالوب اچرگاچ بوغازینی قطقلارغه کیره‌ك. کوك کوفاراز اچرورگه‌ده‌یاری، چونکه اولده قوصدرا . کوك کوفارازنی برایکی برتوك، کچکنه استاکانده صوغه ارتوب آورونك آغزینه قویارغه (توگارگه) کیره‌ك. کوکرتنك برنچی دشمانی اسکیپیدار مایی روسچه „французкій скипидаръ„ در شول اسکیپیدار مایینی برقاشق صوغه اون طامچی صالوب اون بیش مینوت صابون‌بردن بیشه‌رقاشق اچرورگه‌کیره‌ك. کوکرت برلن آغولانغان کشیگه‌سوت هم‌مایلی آش بیرورگه یارامی.

٣٠ — صولاما برلن آغولانو.

سببلری: صولامادن آغولانو کوبره‌ك آول طورمشنده بولا، چونکه آولده قچولرنی، قوطرلرنی دوا قیلور اوچون هربرخاتونده حاضربولا. صولامادن آغولانو آنی کوب استعمال ئیلودنغنه بولمیچه بر آورونی شونك برلن دوا قیلغانده آزلاب‌غنه اچرتلسه‌ده بولا .

علامتلری: صولامابلن آغولانغان کشینك اچی کیته، قوصا، تش اورطلری ششه، تشلری آورتا، آغزینه کوب توکرك کیله، اما بولی (سیدگی) کیلمی. اول کشی بتونله‌ی حالدن طایا، صولشی طارایا، آخرده تیزگنه ئولوب کیته‌در.

بر آورو صولاما برلن دوالانسه، تیز زهرلنمیچه آقرن، آقرنغنه زهرله‌نه باشلاب بتون ته‌نی صارغایا، حالسزله‌نه، آروقلی، آز آشی ، آغزندن ناچار ایس کیله ، ششوب یاره‌لر کورنه باشلی. آغزینه توکرك کوب کیله ، اچی کیتوب قوصاسی کیله باشلی .

دوا قیلو: آورو اگر بر آز قوصسه‌ده طاغی کوبره‌ك قوصدرور اوچون بر استاکان جلی صوغه بیش یومورقه آغینی صالوب ایزوب اچرورگه کیره‌ك . اگرده اول قوصماسه اچکاچ بوغازینی قطقلارغه کیره‌ك . صولاما ایله دوالانوب‌ده آندن زهرله‌نگاچ آوروغه طاغی صولاما اچه‌رگه بیرمسکه کیره‌ك.

آندی آوروغه یڭل آش‌لر آشانورغه کیره‌ك ، چونکه آنك اوچون اول آشلر بیك فائده‌لی در.

٣١ — كوك كوفارازدن آغولانو. (١)

سببلری: كوك كوفارازنی آول بیرنده دوا اورنینه اچه‌لر. آز استعمال قیلنسه ضررسز، اما اولچه‌وسز اچلو برلن آغولانو ممكن. آروسز، آغارتماغان باقر صاوتده پشرلگان آشدن، هم اچی قورغاشن برلن بویالماغان، آغارتماغان صماوارده قایناغان صونی اچودنده آغولانو بیك یگل، چونكه آغارتلماغان یعنی (лудить) ایتمه‌گان باقر صاوتده هر وقت كوك نه‌رسه (كوگارو) بولا. بو كوك نه‌رسه كوفاراز شیكللوك زهرلیدر.

بعض وقت بتون عائله (سیمیه) شوندن آغولانوب آوروب، قوصاصی‌لری كیله، اچلری آورتا. بونلرنك بارسینه آغارتلماغان صاوتنك كوگارووندن بولا.

علامتلری: كوك كوفارازدن آغولانغان كشینك آغزینه باقر تەمی كیلوب قوصدرا. قوصوغی كوك توسده‌بولا. آخرده ره‌ك صاتاشا، كوزه‌ن جیبرا، عقلندن‌صاتا باشلی. كوك كوفارازدن آغولانوب ئولوچیلر بیك سیره‌ك اوچری. چونكه اول باشقه زهرلرگه قاراغانده كوچلی توگل.

دوا قیلو: آورونی قوصدرور اوچون جلی صوغه‌بومورقه آغی‌یابسه‌كوبكنه شیكر ارتوب اچرورگه كیره‌ك. آغاچ كومرینه

(١) كوك كوفارازنك روسچه اسمی: синій купоросъ

بعض وقت فائده بیره. اگر ماگنیزیا پاراشوگی بولسه‌برچای قاشقی چاماسی صالوب صو اچرورگه كیره‌ك. لكن تورلی مایلی هم آچی آشلر آشاتورغه هم اچرورگه یارامی.

٣٢ — قورغاشن شیكری بلن آغولانو.

سببلری: قورغاشن شیكرندن آغولانو بیك سیره‌ك طوغری كیله. چونكه كوب كشی آنی‌بلمی. اول شیكر، آطنی دوا قیلورغه استعمال قیلنادر. قورغاشن شیكری آق‌توسده طوز شیكللی كیسه‌ك، كیسه‌ك (لكن ایری طوز شیكللی) بولوب صوده ارنكاچ صونی سوت شیكللی آپ آق یاصی. آنی قورغاشن صاوتدن آشابده آغولانورغه ممكن. قورغاشن شیكرینك بویاوی برلن بالالر اوینچقلری، كانفیت شیكللی نه‌رسه‌لرنی بوییلر.

علامتلری: قورغاشن شیكرندن آغولانغان كشینك اچی قاطا، كیبه، بیك قاطی قوصا، كوزه‌ن جیبرا، اچی آورتا.
قورغاشن شیكرندن آغولانغان كشینی ترلدرووی‌بیك یگل.

دوا قیلو: آنی دوالار اوچون بومورقه آغی قاطش جلی صوق یابسه جلی سوت اچروب قوصدرورغه كیره‌ك. اگر آز قوصسه بوغازینی قطقلارغه كیره‌ك

قورغاشن شیکرینك برنچی دشمانی آچوطاشدر. آچو طاشنی بر چای قاشقی چاماسی بر استاکان صوغه ایزوب آزلاب، آزلاب اچرورگه کیره‌ك.

٣٣ — کوفاراز مایی یایسه صارسکی آراقی بلن آغولانو.

علامتلری: بونلرنك ایکیسینیده آغزنی، بوغازنی یاندرغانقه کوب اچوب بولمی. اگرده بر کشی اچسه آنك اچی یانوب قان قوصا، بوره‌گی آورتوب اچی قاطادر.

دوا قیلو: آورونك اچندن کوفاراز مایی یایسه صارسکی آراقی صیوغابوب اروب چقسون اوچون تویگان آق بور یایسه کیسه‌کل‌ب کیسه‌کل‌ب بوز آشاتورغه هم‌یوره‌ك آغزینك اوستینه قار یاکه صالقون صو قویارغه کیره‌ك.

٣٤ — نیشاطر اسپیرتی بلن آغولانو.

نیشاطر اسپیرتینك ضرری، آنك آغزنی یاندرووی‌در. آنك ضرربنی بترو چاره‌سی: سرکه‌لی یایسه لیمونلی آچی نه‌رسه‌در. آندی آچی نه‌رسه طابلماسه سوت، آغاچ مایی هم اورلق مایی باری.

٣٥ — آرش آناسی ایله آغولانو (٢)

سببلری: یاغمورلی جایلرده آرش باشاغنده قاپ‌قارا قوزاقلر بولا. آرش آناسی ایگونگه کوب قاطشسه کشینك آغولانوب آوروویی ممکن. چونکه اول قوزاقلر کوب بولسه آدمگه ضررلیلر.

علامتلری: آرش آناسندن آغولانغان کشینك اچی کیته، قوصا، قول آیاغی صوونا، کوزه‌ن جییروب هم‌حالی بته‌در.

دوا قیلو: آغولانغان کشینی قوصدرورغه کیره‌ك. آندن صوك قویی چای یایسه قایناتقان ایمه‌ن قابریسی‌نك صوونی اچروب، قول آیاغینه گارچیتسه چوپره‌گی به‌یلرگه کیره‌ك.

٣٦ — ایسرتکچ بلن آغولانو.

سببلری: آراقی هم باشقه تورلی ایسرتکچ اچکی‌لرکوب اچلسه یایسه عادتلانه‌گان کشی، خصوصا یاش بالالر اچسه‌لر آغولانو بیك یگل.

ایسرتکچ برلن بیك مشغول کشیلر کوب بولغانقه آندن آغولانوب ئولوچیلری کوب اوچری.

(٢) آرش آناسی دیب آرش باشاغی اچنده برگه اوسه طورغان قارا قوزاقلرغه ئه‌یتله. آرش آناسی قاراتوسده‌بولا. هم آرشقه قاراغانده‌ایری‌بولا.

علامتلری: اچکی‌لـکـگه بیرلگان کشی بعض وقت کوب اچسه‌ده ایسرمیچه تیک یه‌مسزله‌نوب حالدن بتونله‌ی طایا . یوزی قزارا، صولشی طارایوب ، آکسز بولوب یاطا. بعض وقت قوصا، آغزی کوبکله‌نه . شولای اینوب آورو بر کون ـ ایکی کون یاطوب تریله یایسه ئوله· بعض وقت بر نیچه ساعتدن صوك آکسزدن ئولوب کیتولر بولا.

دوا قیلو: ایسرتکچدن آغولانغان آورونی طشقه یاخشی هواغه چغاروب قوصدروب باشینه قار یـایسه صالقون صو صالورغه، قوللرینه، آیاقارینه گار چیتسه به‌یلرگه کیره‌ك. اکرده نیشاطر اسپیرتی بولسه بر استاکان صوغه بیش طامچی اسپیرت صالوب بردن اوچ دورت مرتبه‌گه قدر اچرورگه کیره‌ك .

٣٧ ـــ بالق برلن آغولانو.

سببلری: طوزلی یایسه اورطاچه طوزلاغان بـالقنك چیبنده یایسه بیك آز پشرلگاننده آغو بولادر. اگر بر کشی آشاسه آغولانوب بیك تیز ئولووی ممکن.

علامتلری: بالق آشاب آغولانغان کشینك اچی بیك قاطی آورتا، لـکن قوصمی، بوطمنی اوتـکاروی آور، صوصاوی بیك قاطی بولا. کوزه‌ن جیبرا، صولشی طارایا، قول آیـاغی صوونا. لـکن هوشی کیتمی، اوزینی اوزی سیزه .

دوا قیلو: بالق آشاب آغولانغان کشینی، باشقه آغولانولرده‌غی شیکللی ایك اول قوصدرورغه کیره‌ك. قوصق برلن آشاغان بالقی چقسه آنکا بیك قویی چای یایسه بر آز اچکی اچروب بتون تنینی آراقی برلن اشقورغه، قوللرینه آیاقلرینه گار چیتسه به‌یلرگه کیره‌ك .

٣٨ ـــ به‌ره‌نگی برلن آغولانو.

سببلری: بووش اورنده اوزاق وقت یاطوب کوگارگان به‌ره‌نگی‌ده آغو بولا.

علامتلری: آنی آشاب آغولانغان کشینك اچی آورتوب قوصا.

دوا قیلو: آنك آورووینه قویی چـای یـایسه ایمه‌ن قابریسی یاردم ایته.

٣٩ ـــ قوتورغان ات تشله‌و.

سببلری: اگر بر کشینی قوتورغان ات تشله‌سه یایسه ضررلی یلان چاقسه آنك بیك قاطی هم تیز آغولانووی ممکن. لـکن آنلرنك زهری آش قازانینه بارمیچه طوب طوغری قانغه کیته‌در.

کشینك قوتورووی اوچون، آنـك تنندن بربیرینی

فوتورغان ات تشلەب یارەلاو بایسه ایسکی یارەغه اول ات‌نڭ توکرگی تیو یتەدر.

علامتلوی: فوتورغان ات تشلەگاچوك کشی تیلرمی ، بلکه برەر آطنەدن صوڭغنه یایسه برەر آیدن صوڭغنه علامتلری بلنه باشلی. اول کشی ایك اول بیك قایغولی‌توەده بوری. آز آشی، آز یوقلی. آخرده آشدن ، صودن قورقا باشلی. (بو آورونی «صودن قورقو آورووی» دیب یورتلر.)

آورو بیك‌قاطی صوصی، صوصاسەدەبرقایم‌ده صویوطا آلمی. آندن صوڭ کشیگه هجوم‌قیلا باشلی، کییمینی برطقالی ، اوزینی اوزی بەرگالی . بر نەرسەنی تشلەب اوزەسی کیلگان کشی شیکلی تشلرینی شقرداتا ، اما تشلەمی . اگر بر نەرسەنی تشلەسه ، آنڭ آغزندن شول نرسەگه یابوشقان یووشی-توکرگی زهرسز، ضررسزدر. اگر بر آدمنی اول آورو تشلەسه اول آدم آوری باشلی . اما ئولم ، ٣ــ٤ کوندن صوڭ کیلوب یتەدر.

دوا قیلو: فوتورغان ات تشلەگان کشیگه اوّلرەك باردم بیرلسه آنی اجلدن قوتقارورغه ممکن. دوا قیلغانده ایك اوّل تشلەنگان یارەنڭ یوغاریسندن بیك قاطیغنه بەیلەرگه کیرەك، آندن صوڭ یارەنڭ اچندەگی قاننی صطوب، قصوب کوبکنه چغارورغه، اگرده قان آز کیلسه بانکا صالورغه کیرەك .

بانکا صالونڭ ترتیبی شولای:

بر استاکان آلوب اچینه مامق یایسه کاغد یاندوروب، صالوب استاکاننی آغزی برلن یارەنڭ اوستینه قویوب، قاطی باصوب طوررورغه کیرەك . استاکان اچندەگی مامق‌نڭ یا کاغدنڭ اوطی سونەدە یارەدن قاننی اچنه صوورا . بانکا صالغاچ یارەدن کوبەی بولسەدە قان چققاچ یارەنی جلی صو برلن یاغشیقنه ، آروغنه یووب صارسکی آراقی یایسه کوفاراز مایی سورتورگه کیرەك . اگرده بونلر بولماسه بر قاداقنی یاندروب صووتوب یارەنڭ اچینه طقوب طوررورغه کیرەك. آورتسەدە چدارغه کیرەك.

٤٠ ــ یلان چاغو.

سیبلری: آدمگه ضررلی بولغان یلانلرنڭ اوصالی ، قباحترەگی جیز باشلی، روسچه (گادوکا ــ Гадюка) یلاندر. اگرده اول چاقسه کشی شول وقتدوق آوری باشلی.

علامتلری: یلان چاققان ییر بیك قاطی آورتا ، قزارا هم شیشه. آندن صوڭ آورو حالسزلك سیزه باشلی ، صولشنی بیك مشقت برلن آلا . آخرده هوشی کیته . بعض بر کشی نوصاده.

یلان چاغودن ئولو بیك سیرەك . اوچراسەدە آگا باردم ایتەرگه کیرەك.

دوا قیلو: بلان چاقفان کشینك یاره‌سندن قانینی سوورو-
رغه کیره‌ك بولسه‌ده، لکن آنك یاره‌سی بیك کچکنه بولغانلقدن
یاره‌دن قان سوورو بیك چیتندر. آلایده، نیچکده بولسه‌ده
قصوب چغارورغه کیره‌ك. آندن صوك (یاره قوللهمی آیاقنهمی)
یاره‌نك یوغاریسندن قاطبراق بغلاب یاره‌نی نیشاطر اسپیرتی
یا بسه صارسکی آراقی برلن یووارغه کیره‌ك . اگر بونلر
بولماسه یانغان قاداق برلن یاره‌نك زهرینی یاندرورغه
کیره‌ك . اچه‌ر اوچون بر استاکان صوغه ۵ طامچی نیشاطر
اسپیرتی طامزوب بیرورگه کیره‌ك. اما آیاقلرغه ششمه‌سون
اوچون صالقون صوغه چلانغان چوپره‌ك ، یا چی ، اوغان
بهره‌نگی یا بسه قورغاشن صووی (свинцовая примочка)
یابارغه کیره‌ك.

۴۱ - اومارطه قورتی چاغو.

بال قورتی بیك کوباو یابسه بر گنه بولوبده تلنی یابسه
بوغازنی چاقسه ، اول چاقفان اورن ششوب کشینی بووادر.
بال قورتی تشله‌گان بیرگه نیشاطر اسپیرتی سورتورگه کیره‌ك.
اگر اول بولماسه صالقون صو یابسه اوغان چی بهره‌نگی،
بعض وقت کامفارا مایی (Камфора) قاطش آغاچ مایبده

یاربلر. اول مایغه روسچه (Камфорное масло) دیب یوریتل.
شونلرده اول بال قورتی تشله‌و آوروویه فائده‌لیدر.

گارچیتسه چوپره‌گی.

گارچیتسه چوپره‌گینی نیچك اشله‌رگه ؟

بو کتابنك کوب اورنلرنده، دوا قیلو قسمنده گارچیتسه
چوپره‌گینی آیاق، قوللنك ششلرینه بغله‌ونك فائده‌لغی حقنده
یازلغان سوزلر اوچراغانقه آنی نیچك اشله‌رگه کیره‌ك‌لگی
حقنده آخرده بره‌ر سوز یازمیچه کیته‌رگه یارامی.
آنی اشله‌ر اوچون گارچیتسه اونینی صالقون صوغه بوطاب
قویمقنه کسه‌ل شیکللی یاصاغاچ بر آروغنه چوپره‌کنی اورطالای
بوکله‌ب بر یارطیسینه یارطی بارماق قالونلغی گارچیتسه یاغوب
ایکنچی یارطیسینی آنك اوستینه ئه‌یله‌ندروب یورغان شیکللی
قابلارغه کیره‌ك . منه شونی ته‌نگه بغله‌گاچ (کیره‌ك‌له‌گینه قاراب)
۲ دن ۱۰ مینوتقه قدر طوتارغه کیره‌ك .
اگرده اول قابلامادەغی گارچیتسه ته‌ننی قزارتسه آلوب،
ته‌نده‌گی آچیسینی بتورورگه کیره‌ك .

فصل	فهرست.	بيت
	سوز باشى	٣
١	هوش كيتو	٤
٢	اوزاق وقت هوش كيتوب ياطو	٥
٣	ياكا طوغان بالانك هوشى كيتووى	٩
٤	صوغه باطو	١٠
٥	بيكه آصلنوب بوولو	١١
٦	ايمچەك بالالرينك بوولووى	١٢
٧	آغزغه طوفراق طولوب طنچقو	١٣
٨	نامانقه سويەك قادالو	
٩	ناچار هوادن هوش كيتو	١٤
١٠	ايس تيبو	١٥
١١	زحمت قاغلو، سكته	١٦
١٢	هوا (قوياش) صوغو	١٨
١٣	ياشن صوغو	١٩
١٤	يغلى падучая болѣзнь	٢١
١٥	پشو ، يانو	٢٢
١٦	اوشو	٢٤
١٧	طوكوب قاطو	٢٥
١٨	ايمگەنو	٢٧
١٩	يارەلردن قان آغو	٢٨
٢٠	بورندن قان كيلو	٣١

فصل	فهرست.	بيت
٢١	بوغازدن قان كيلو	٣٢
٢٢	آش قازانندن قان كيلو	٣٣
٢٣	آنالقدن (رحمدن) قان كيلو	٣٤
٢٤	بوون طارتلو	٣٥
٢٥	سويەك طايو	٣٧
٢٦	صنولر	٤٠
٢٧	آغولانو	٤٣
٢٨	ميشاياقى برلن آغولانو	٤٥
٢٩	كوكرت برلن آغولانو	٤٧
٣٠	صولاما برلن آغولانو	٤٨
٣١	كوك كوقارازدن آغولانو	٥٠
٣٢	قورغاشن شبكرى ايله آغولانو	٥
٣٣	كوك قارازمايى بايسەصارسكى آراقى ايله آغولانو	٥٢
٣٤	نيشاطر اسپيرتى ايله آغولانو	
٣٥	آرش آناسى ايله آغولانو	٥٣
٣٦	ايسرتكچ ايله آغولانو	
٣٧	بالق ايله آغولانو	٥٤
٣٨	بەرەنگى ايله آغولانو	٥٥
٣٩	قوتورغان ات تشلەو	
٤٠	يلان چاغو	٥٧
٤١	اومارطه قورتى چاغو	٥٨
	گارچينسه چوپرەگى	٥٩

احمد گرای حسنی وشرکاسینڭ نشریاتی:

ادبیات مجموعه‌سی

نشر اولندی:

١ نچی کتاب «چرکس قزی» حکایه بر رسملی .
بهاسی ١٥ تین. (پوچته‌ایله یباررگه ١٧ تین)،
٢ „ „ «میرزا قزی فاطمه» ملی رومان .
بهاسی ١٥ تین . (پوچته ایله یبه‌ررگه ١٩ تین).
٣ „ „ «دوبروڤسکی» رومان. پوشکیندن ترجمه
بهاسی ٢٥ تین. (پوچته ایله یبه‌ررگه ٢٩ تین).
٤ „ „ «یهودی» بهاسی ١٢ تین. (پوچته ایله ١٤ تین).
٥ „ „ «یاوزلقنڭ جزاسی» ملی رومان
بهاسی ٢٥ تین . (پوچته ایله یبه‌ررگه ٢٩ تین.)

تیزدن نشر اولنه‌چق

« سوسانه توتاش » . حکایه .

بالالر دنیاسی

نشراولندی:

„ کچنه راشد“ مکتب بالالری اوچون، پیدا گوگیا، فلسفه واخلاقفه دائر گوزه‌ل حکایه.
بهاسی ١٥ تین (پوچته‌ایله یبه‌ررگه ١٩ تین).

آدریس : Казань, Евангелист. ул. „ГАСРЪ“

احمد گرای حسنی وشرکاسینڭ نشریاتی :

تیاترو مجموعه‌سی

نشر اولندی :

١ نچی کتاب «قز صوراو» کولکی بر پرده‌ده
بهاسی ١٢ تین. (پوچته ایله‌یبه‌ررگه ١٤ تین.)
٢ نچی کتاب «کوتولمه‌گان قدرلی قوناق» کامیدیه‌برپرده‌ده
بهاسی ١٢ تین (پوچته ایله یبه‌رورگه ١٤ تین)
٣ نچی کتاب «دینشك علی» کولکی برپرده‌ده
بهاسی ١٠ تین . (پوچته‌ایله یبه‌ررگه ١٢ تین) .
٤ نچی کتاب «یاش خاتون» دراما بیش پرده‌ده
بهاسی ٢٠ تین. (پوچته ایله یبه‌ررگه ٢٤ تین) .
٥ نچی کتاب «خط بولغاندی» کامیدیه برپرده‌د،
بهاسی ١٢ تین. (پوچته ایله یبه‌ررگه ١٤ تین .
٦ نچی کتاب «پامادا مسئله‌سی » پیه‌سه دورت پرده‌ده
بهاسی ٣٠ تین . (پوچته ایله یبه‌ررگه ٣٤ تین) .
٧ نچی کتاب «برنچی تیاتر» کامیدیه برپرده‌ده
بهاسی ١٠ تین . (پوچته ایله یبه‌ررگه ١٢ تین) .
٨ نچی کتاب «یاش‌عمر» دراما بیش پرده‌ده
بهاسی ٢٥ تین (پوچته ایله یبه‌ررگه ٢٩ تین) .

تیزدن باصلاچق :

٩ «خاتونلر اشی» کامیدیه ایکی پرده‌ده

آدریس : Казань, Евангелист. ул. „ГАСРЪ“

احمد گرای حسنی وشرکاسینڭ نشریاتی :

علوم وفنون مجموعه‌سی

نشر اولندی :

١ نچی کتاب «ییر» ٢٧ دانه صوره‌تلی ،
بهاسی **١٨** تین . (پوچته ایله ییه‌رورگه **٢٢** تین) ،
٢ " " « **کوك هم یلدزلر** » ٣٤ دانه صوره‌تلی
بهاسی **١٨** تین . (پوچته ایله ییه‌رورگه **٢٢** تین) .

تیزدن نشر اولنه‌چق !

٣ — «**تللر تاریخی**» روسچه‌دن ترجمه
بهاسی — تین (پوچته ایله ییه‌رورگه — تین) .
٤ — «**کوك کوکره‌و یاشن یاشنه‌و**» ٢٤ رسملی
بهاسی **١٨** تین . (پوچته ایله ییه‌رورگه **٢٢** تین) .

عصر نشریاتی

باصلدی :

١ نچی کتاب «**قارا خانم**» حکایه . باشقردلر طورمشندن
بهاسی **٧** تین . (پوچته ایله ییه‌رورگه **٩** تین) .
٢ نچی کتاب «**چن یکتلك نرسه‌ده ؟**» حکایه . عربلر طورمشندن
بهاسی **٧** تین . (پوچته ایله ییه‌رورگه **٩** تین) .

آدریس: Казань, Евангелист. ул. „ГАСРЪ“

12148

احمدگرای حسنی و شرکاسینك نشریاتی:

حفظ الصحت مجموعه‌سی

باصلوب چقدی :

١ نچی کتاب « سلامتلکنی نیچك صاقلارغه؟ »
بهاسی ٨ تین (پوچته ایله یبه‌رورگه ١٠ تین).

٢ » » « یاش بالالرنی نیچك تربیه‌له‌رگه ؟ »
بهاسی ٨ تین (پوچته ایله یبه‌رورگه ١٠ تین).

٣ » » « اسکارلاتینا یاکه قزلچه خسته‌لغی
بهاسی ٤ تین (پوچته ایله یبه‌رورگه ٦ تین).

٤ نچی کتاب « قورصاقلی خاتونلرغه هم ایملك ایتوچی خاتونلرغه فائده‌لی کیکاشلر »
بهاسی ١٢ تین (پوچته ایله یبه‌رورگه ١٦ تین).

٥ » » « دیفتیریت یاکه طاماق باقاسی »
بهاسی ٤ تین (پوچته ایله یبه‌رورگه ٦ تین).

٦ » » « برنچی یاردم »
بهاسی ٧ تین (پوچته ایله یبه‌رورگه ٩ تین).

تیزدن باصلاچق :

٧ — « یوغا طورغان آورولر »

٧ — « آنانیزم — یا که — یاشرن اش »

اوشبو کتابلر کتبخانه‌لرده دانه‌لب وکلیتله صاتلور. خط ایله صوراوتچیلرغه، تیزدن کوندربلور، برصومدن کیم سپارش تالوژ ایتوب یبه‌رلمه‌س. تالوژ ایتوب صورانقاننه صومینه ٢٥ تین آقچه باکی ملرق آلدن کوندرلسون. کتابلرنی صاتار اوچون آلوچیلرغه بیوك اکرام!

آدرس : Казань, Еванглесит. ул. „ГАСРЪ“